Ministerie van Justitie en Veiligheid

Rapportage Vreemdelingenketen

Periode januari-juni 2020

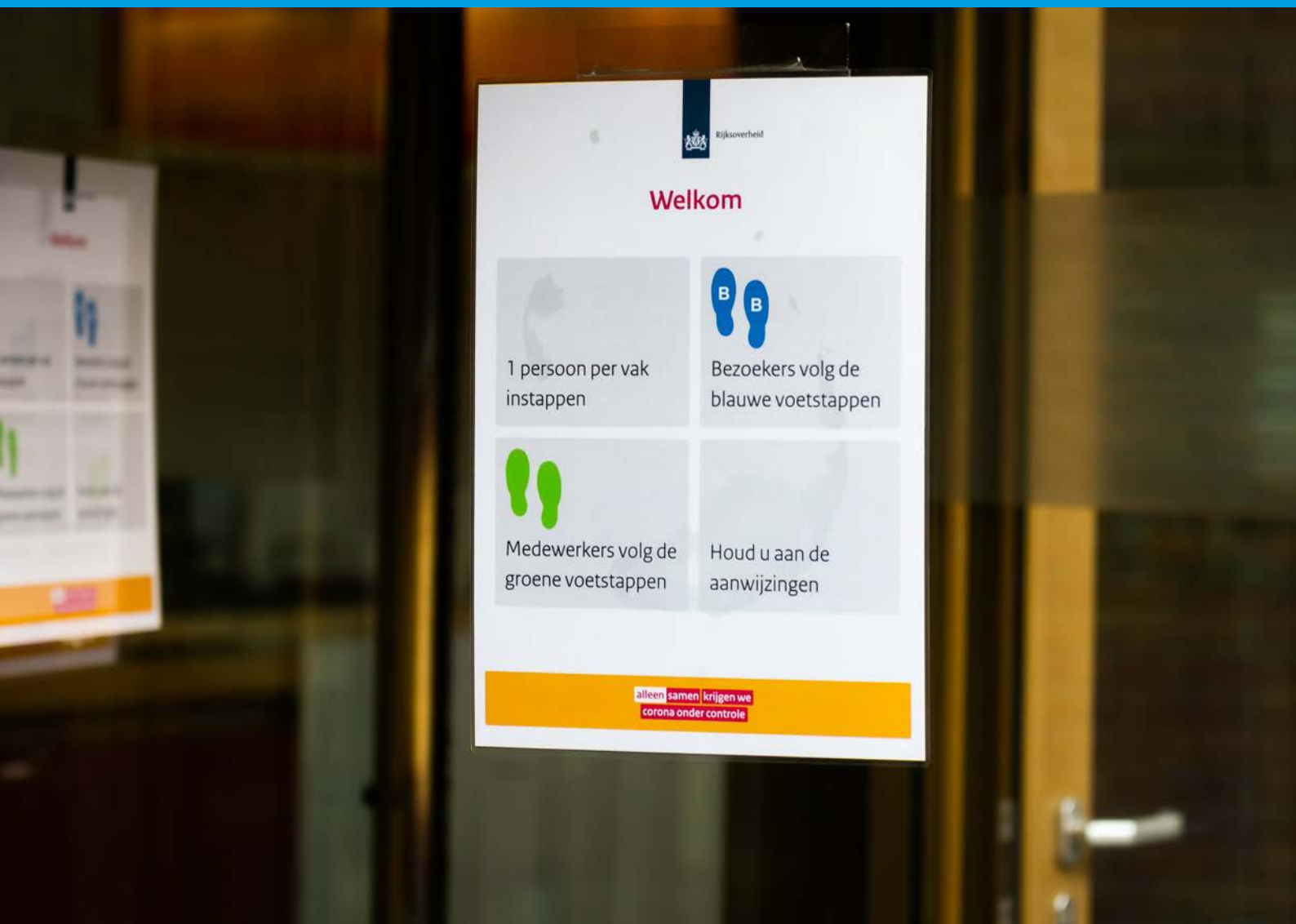

Rapportage Vreemdelingenketen

Periode januari-juni 2020

November 2020

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 De organisaties die bijdragen aan de migratieketen 5
1.2 Methodologie 8

2 Werk, studie en gezin 9
2.1 Hoe verloopt een reguliere aanvraag 10
2.2 Kerncijfers 11
2.2.1 Aanvragen en beslissingen 12
2.2.2 Visum kort verblijf 17
2.2.3 Wettelijke beslistermijnen reguliere procedures 18
2.2.4 (Hoger) beroepen 18
2.2.5 Naturalisatie 19
2.2.6 Toets of er sprake is van een schrijnende situatie 19

3 Asiel 20
3.1 Hoe verloopt een asielaanvraag? 21
3.2 Kerncijfers 22
3.2.1 Aanvragen en beslissingen 22
3.2.2 (Hoger) beroepen 26
3.2.3 Doorlooptijden beroep per spoor 26
3.2.4 Opvang 27
3.2.5 Asielinstroom in de Europese Unie van januari tot en met mei 2020 30

4 Geweigerd aan de grens 31
4.1 Wat gebeurt er met toegangsgeweigerden? 32
4.2 Kerncijfers 33

5 Toezicht op legaal verblijf 34
5.1 Hoe verloopt het proces van toezicht tot vertrek? 35
5.2 Kerncijfers 36
5.2.1 Mobiel Toezicht Veiligheid KMar 36
5.2.2 Binnenlands vreemdelingentoezicht 37

6 Vertrek 38
6.1 Vertrek in beeld 39
6.2 Kerncijfers 40
6.2.1 Ketenbreed vertrek 40
6.2.2 Vertrekcijfers DT&V 41
6.2.3 Zelfstandig aantoonbaar vertrek met behulp van IOM 42
6.2.4 Vreemdelingenbewaring 43
6.2.5 Onderdak 44
6.2.6 Identiteitsvaststelling en (vervangende) reisdocumenten 45
6.3 Vreemdelingen in de Strafrechtketen (VRIS) 47

Bijlage 1 Afkortingenlijst 48

1
Inleiding

Voor u ligt de Rapportage Vreemdelingenketen (RVK) over de periode januari-juni 2020. Deze rapportage beschrijft cijfermatig en op hoofdlijnen de resultaten van de migratieketen in 2020 in vergelijking met dezelfde periode in het voorgaande jaar of jaren, aan de hand van de vijf doelen van de migratieketen.

Werk, studie en gezin
Vreemdelingen die kort of lang naar Nederland willen komen of in Nederland willen blijven voor onder andere werk, studie of gezin zo snel mogelijk, goed geïnformeerd en zorgvuldig getoetst, laten weten of ze mogen komen, mogen blijven of Nederland moeten verlaten, waarbij fraude en misbruik wordt bestreden.

Asiel
Asielzoekers snel en zorgvuldig identificeren, opvangen, begeleiden en duidelijkheid geven over hun verblijf of laten terugkeren.

Toegang/grensbewaking
Personen Schengen-conform gecontroleerd de grens laten passeren of weigeren, en personen die geen toegang krijgen tot Nederland zorgvuldig en zo snel mogelijk gecontroleerd terug laten keren.

Toezicht
Gericht en zorgvuldig toezicht op legaal en illegaal verblijf om de niet-naleving van voorwaarden omtrent verblijf tegen te gaan en vreemdelingen die zonder rechtmatig verblijf worden aangetroffen zorgvuldig en zo snel mogelijk gecontroleerd terug te laten keren.

Terugkeer
Vreemdelingen die niet in Nederland mogen verblijven, laten we zo snel mogelijk en zo veel mogelijk zelfstandig op zorgvuldige wijze gecontroleerd vertrekken.

In deze periode zijn vanwege de wereldwijde Coronacrisis, maatregelen genomen waarbij het maatschappelijk verkeer voor een groot deel werd stilgelegd.
Zo golden er reisbeperkingen en werd verzocht zoveel mogelijk thuis te werken. De nationaal en internationaal genomen maatregelen hebben een sterke invloed op de resultaten die beschreven staan in deze RVK. In vergelijking met de periode januari –juni in 2019 zijn de instroom en de afdoening van zaken vrijwel bij alle doelen van de migratieketen sterk afgenomen.

1.1 De organisaties die bijdragen aan de migratieketen

De Rapportage Vreemdelingenketen beschrijft de resultaten die behaald zijn binnen de migratieketen. Onderstaande organisaties dragen bij aan het behalen van de doelstellingen in de keten.

Immigratie- en Naturalisatiedienst
De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is de toelatingsorganisatie van Nederland en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het toelatingsbeleid in Nederland. Dat houdt in dat de IND alle aanvragen beoordeelt van vreemdelingen die in Nederland willen verblijven, maar ook of het toegestane verblijf van vreemdelingen in Nederland moet worden beëindigd. Daarnaast voert de IND de Rijkswet op het Nederlanderschap uit en beoordeelt of vreemdelingen Nederlander kunnen worden of dat het Nederlanderschap kan worden ingetrokken. Ook beoordeelt de IND namens de minister van Buitenlandse Zaken visumaanvragen.

Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is de organisatie die zorgt voor opvang en begeleiding van asielzoekers. In opdracht van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid biedt het COA asielzoekers (tijdelijke) huisvesting en ondersteunt hen in de voorbereiding op hun toekomst, in Nederland of elders.

Dienst Terugkeer en Vertrek

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) zorgt voor de uitvoering van het terugkeerbeleid en de aanpak van illegaal verblijf in Nederland. Dit houdt in dat de DT&V verantwoordelijk is voor zelfstandig en/of gedwongen vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven of geen toegang tot Nederland hebben gekregen. De DT&V richt zich vooral op de volgende vreemdelingen:

- vreemdelingen van wie de asielaanvraag is afgewezen door de IND;
- illegaal verblijvende vreemdelingen aan wie (vanuit het proces Toezicht) een toezichtsmaatregel is opgelegd;
- niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen in strafrechtelijke detentie (VRIS);
- vreemdelingen die aan de DT&V het verzoek doen om namens hen bij hun autoriteiten te bemiddelen bij afgifte van een (vervangend) reisdocument.

Politie

De Politie heeft op grond van de Vreemdelingenwet 2000 taken ten behoeve van de uitvoering van de vreemdelingenwet en van de Schengengrenscode. De uitvoering van de politiële vreemdelingentaak is binnen de regionale eenheden belegd bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), ondergebracht bij de Dienst Regionale Recherche. Vanuit de basisteams wordt bijgedragen aan de uitvoering van deze taak. De politiële vreemdelingentaak betreft handhaving, toezicht en identificatie. Daarnaast houden de afdelingen AVIM zich ook bezig met de opsporing van migratiecriminaliteit en mensenhandel.

Zeehavenpolitie

Het uitvoeren van grenscontroles (inclusief het beoordelen van visumaanvragen) en het uitvoeren van grensbewaking is belegd bij de Zeehavenpolitie (ZHP), onderdeel van de eenheid Rotterdam. De Rotterdamse haven is een maritieme buitengrens van het Schengengebied. De ZHP is verantwoordelijk voor het controleren van mensen die deze grens overschrijden.

Dienst Justitiële Inrichtingen

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) zorgt namens de minister van Justitie en Veiligheid voor de tenuitvoerlegging van straffen en vrijheidsbenemende maatregelen, zoals de bewaring van vreemdelingen die Nederland moeten verlaten.

Raad voor de rechtspraak

De Raad voor de rechtspraak (Rvdr) vormt de schakel tussen de minister van Justitie en Veiligheid en de gerechten. De Raad heeft als opdracht te bevorderen dat de gerechten (de elf rechtbanken, de vier gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven) hun rechtsprekende taak goed kunnen vervullen. Deelname van de Rvdr aan de migratieketen (als lid van het Topberaad en agenda lid van enkele deelberaden) is vooral gericht op de procesmatige en logistieke afstemming in de keten op de zogenoemde koppelvlakken. De Rvdr is, gezien zijn bijzondere staatsrechtelijke positie, een partner van de migratieketen.

Koninklijke Marechaussee

De Koninklijke Marechaussee (KMar) is een politieorganisatie met een militaire status die waakt over de veiligheid van de staat, in Nederland en ver daarbuiten. De KMar is als grensautoriteit verantwoordelijk voor de bewaking van de Nederlandse grenzen en fungeert

als grenspolitie. Hiervoor is de KMar in Nederland (aan de binnen- en buitengrenzen) en aan de buitengrenzen van Europa actief. Relevante thema's zijn: grenstoezicht, gedwongen terugkeer, mobiel toezicht veiligheid en de aanpak van migratiecriminaliteit, waaronder mensensmokkel en identiteitsfraude.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Het ministerie van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor het Europees visumbeleid voor kort verblijf. Dit ministerie toetst visumaanvragen ('kort verblijf', minder dan 90 dagen, zogenoemde Schengen-visa) en bepaalt of de vreemdeling in aanmerking komt voor een visum.
Verder is het ministerie van Buitenlandse Zaken betrokken bij het MVV-proces (machtiging tot voorlopig verblijf), de inburgeringstaak en de terugkeerproblematiek. Tot slot stelt het ministerie van Buitenlandse Zaken op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid (algemene, thematische en individuele) ambtsberichten op.

Raad van State

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is de hoogste nationale algemene bestuursrechter in het vreemdelingenrecht. Deelname van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State aan de migratieketen (als lid van het Topberaad en agenda lid van enkele deelberaden) is vooral gericht op de procesmatige en logistieke afstemming in de keten op de zogenaamde koppelvlakken. De Afdeling bestuursrechtspraak is, een partner van de migratieketen.

Internationale Organisatie voor Migratie

IOM – de Internationale Organisatie voor Migratie, heeft als doel met ordelijk en humaan migratiemanagement de internationale samenwerking op het gebied van migratie te bevorderen. IOM in Nederland richt zich op migranten die vrijwillig willen vertrekken uit Nederland, hervestiging vanuit opvang in de regio, relocatie, gezinshereniging, integratie en migratie en ontwikkeling. IOM heeft als intergouvernementele VN-gerelateerde organisatie een onafhankelijke positie en is geen ketenpartner maar een partner die met de migratieketen samenwerkt, en heeft een overeenkomst met de Nederlandse overheid ter ondersteuning van het vrijwillig vertrek van migranten vanuit Nederland.

UNHCR

UNHCR is de Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties en heeft als doel het bieden van bescherming en zoeken naar permanente oplossingen voor vluchtelingen en asielzoekers, zijnde (vrijwillige) terugkeer, lokale integratie of hervestiging. Als partij bij het Vluchtelingenverdrag van Geneve (1951) en het Protocol (1967) heeft Nederland zich gecommitteerd aan samenwerking met de UNHCR. Ten aanzien van de rol van UNHCR in Nederland als vertegenwoordiger van vluchtelingen en asielzoekers is in de regelgeving verankerd dat UNHCR toegang heeft tot personen in vreemdelingendetentie alsmede personen in COA opvanglocaties. UNHCR heeft als intergouvernementele organisatie een onafhankelijke positie en is geen ketenpartner maar een partner die met de migratieketen samenwerkt.

VluchtelingenWerk Nederland

VluchtelingenWerk Nederland (VWN) is een non-gouvernementele organisatie die de belangen van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland behartigt.
De kerntaken van VWN zijn het bieden van persoonlijke steun op zowel juridisch als maatschappelijk terrein, beleidsbeïnvloeding, zoals het signaleren van knelpunten in de asielprocedure en het bevorderen van draagvlak voor asielzoekers en vluchtelingen in de samenleving.

Nidos

Nidos is een onafhankelijke instelling die de voogdijtaak uitvoert voor Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (amv's). Amv's krijgen een voogd toegewezen tot ze 18 jaar worden of Nederland verlaten. Naast de voogdijtaak verzorgt Nidos voor een deel van de amv's de opvang. Amv's jonger dan 15 jaar worden opgevangen door opvanggezinnen onder verantwoordelijkheid van Nidos. Jongeren ouder dan 15 met een vergunning, waarvoor geen opvanggezin kan worden gevonden, worden door Nidos in kinderwoongroepen (kwg) of kleine wooneenheden (kwe) geplaatst. Als onafhankelijke voogdij instelling stelt Nidos de individuele jongere centraal en ziet toe op de ontwikkeling en zelfstandigheid van de jongere.

1.2 Methodologie

Net als in de vorige edities van de RVK is in deze editie op tientallen afgerond. Omdat deze afronding standaard is, zijn ten behoeve van de leesbaarheid de termen 'circa' en 'ongeveer' bij de cijfers weggelaten. De aantallen van één tot vier worden wegens eventuele herleidbaarheid tot een persoon weergegeven als '<5' en de aantallen van vijf tot tien worden naar boven afgerond tot tien. De afronding op tientallen geldt overigens niet voor de Europese cijfers, omdat de leverancier van deze cijfers, Eurostat, afrondt op vijftallen. Bij een afgeronde opsomming, bijvoorbeeld in een tabel, kan het voorkomen dat de (afgeronde) delen niet optellen tot de (afgeronde) som. De opsomming is in dat geval niet kloppend gemaakt om zo dicht mogelijk bij de niet-afgeronde aantallen te blijven. Om dezelfde reden zijn percentages berekend op basis van de desbetreffende niet-afgeronde aantallen.

Bij het opstellen van de RVK wordt gestreefd naar maximale vergelijkbaarheid, zowel tussen de RVK en andere rapportages als tussen de onderlinge edities van de RVK. Het komt echter voor dat een klein deel van de registraties van een bepaalde rapportageperiode pas na het verstrijken van die periode plaatsvindt. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen rapportages en/of edities. Waar relevant wordt de peildatum genoemd; voor de lezer is dan duidelijk dat het cijfer in kwestie de stand van zaken op een specifieke datum weergeeft. Als dit leidt tot opvallende veranderingen is dat opgemerkt in een voetnoot. Veel van de onderliggende data is meer gedetailleerd te vinden als open data op Open Data Migratieketen.

Tot slot moet de kanttekening worden geplaatst dat in de RVK hoofdzakelijk over aantallen procedures wordt gerapporteerd, maar dat de aantallen en eventuele verbanden tussen de aantallen binnen een proces en tussen de processen niet als cohort kunnen worden benaderd. Waar bijvoorbeeld wordt gerapporteerd over aantallen ingediende toelatings- aanvragen en aantallen afgehandelde toelatingsaanvragen, zal het niet altijd om dezelfde procedures gaan. Een aanvraag kan net voor het verstrijken van de rapportageperiode worden ingediend of de behandeling van een aanvraag kan langer duren dan de tijdspanne van de rapportageperiode. Om die reden worden de aantallen aanvragen en de aantallen afgehandelde aanvragen binnen dezelfde periode niet rechtstreeks met elkaar in verband gebracht.

2
Werk, studie en gezin

2.1 Hoe verloopt een reguliere aanvraag

In het reguliere toelatingsbeleid zijn de verblijfsdoelen en toelatingsvoorwaarden vastgelegd. Zo is het voor vreemdelingen die voor bijvoorbeeld werk, studie of gezinsleven naar Nederland willen komen duidelijk aan welke voorwaarden ze moeten voldoen. De ambitie is om evenwicht te houden tussen enerzijds de draagkracht van de samenleving en anderzijds de snelle en eenvoudige toelating voor wie een bijdrage levert aan de (kennis-) economie, wetenschap en cultuur. Nederland wil aantrekkelijk zijn voor buitenlandse studenten, hooggeschoolde werknemers en (startup) ondernemers. In het Nederlandse toelatingsbeleid wordt gestreefd naar de balans tussen aan de ene kant bescherming van de arbeidsmarkt, en aan de andere kant het blijven versterken van onze positie als inter- nationaal concurrerende kenniseconomie. Vanuit dit uitgangspunt zijn er verschillende toelatingsregelingen voor kennis en talent, bijvoorbeeld de kennismigrantenregeling, het zoekjaar hoogopgeleiden en de startup-verblijfsregeling. Vreemdelingen die onder het reguliere toelatingsbeleid in Nederland willen verblijven, hebben een verblijfsvergunning regulier (VVR) nodig. Het merendeel van de vreemdelingen heeft eerst een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) nodig om Nederland in te reizen.[1] De aanvragen voor MVV en VVR zijn samengevoegd in de procedure voor Toegang en Verblijf (TEV). De vreemdeling of de referent start de TEV-procedure door het indienen van een MVV-aanvraag bij de diplomatieke post in het land van herkomst (de vreemdeling) of bij de IND (de referent).
Als de MVV wordt afgegeven, stelt de IND de vreemdeling na inreis in Nederland ambtshalve (zonder aanvraag) in het bezit van een VVR. Een niet MVV-plichtige vreemdeling kan Nederland zonder MVV inreizen en hier bij de IND een VVR aanvragen (dus zonder MVV) of de referent kan de aanvraag voor hem indienen voordat de vreemdeling inreist.

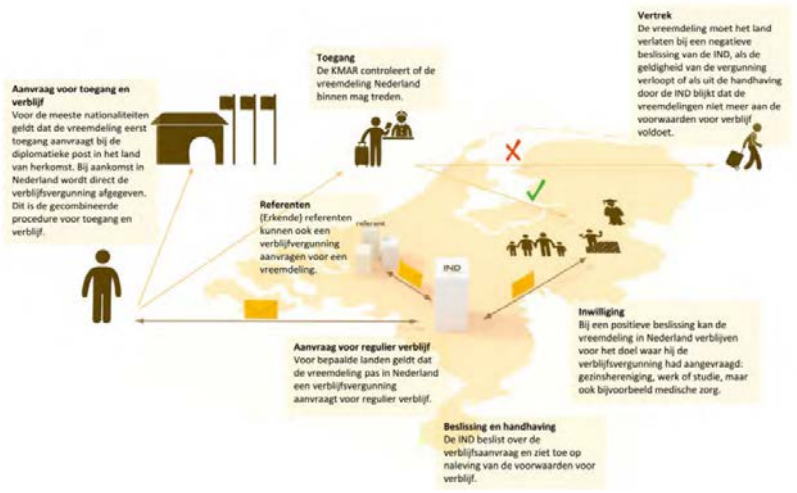

Dit hoofdstuk behandelt ook het verblijf van vreemdelingen die een beroep kunnen doen op verblijf op grond van het EU-recht. Deze worden onderverdeeld naar EU-burgers en derdelanders.
Dit zijn EU-burgers en eventueel derdelander gezinsleden van EU-burgers. Voor de derdelanders is een EU-document verplicht. Het is het bewijs van verblijfsrecht in Nederland. Voor EU-burgers is het niet verplicht.[2] In het geval EU-burgers een EU-document aanvragen, luidt de aantekening dat arbeid vrij is toe gestaan en de werkgever niet hoeft te beschikken over een TWV. Bij afwijzing van een reguliere aanvraag kan bezwaar worden

[1] De landen die zijn uitgezonderd van de MVV-plicht zijn de landen van de Europese Economische Ruimte, Australië, Canada, Japan, Monaco, Nieuw-Zeeland, de Verenigde Staten, Zuid-Korea en Zwitserland. Tevens bestaan er beleidsmatige uitzonderingen op de MVV-plicht.
[2] Cijfers van EU-burgers die in Nederland verblijven en die geen EU-document aanvragen, zijn in de migratieketen in het toelatingsproces niet bekend en komen als zodanig niet terug in deze rapportage.

aangetekend bij de IND, en (hoger) beroep bij de rechtbank of de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

2.2 Kerncijfers[3]

Voor een aantal reguliere toelatingsregelingen kunnen organisaties, bedrijven en instellingen worden erkend als referent. Er zijn vier categorieën van erkenning: 1) arbeid regulier en kennismigranten, 2) au pair en uitwisseling, 3) onderwijs en 4) wetenschappelijk onderzoek. Erkend referenten kunnen met een versnelde toelatingsprocedure vreemdelingen naar Nederland laten komen. Erkend referenten worden opgenomen in een openbaar register. In de eerste helft van 2020 zijn 580 aanvragen om erkenning als referent ingediend. In dezelfde periode zijn 670 erkend referentschapsprocedures afgerond. Daarvan werden er 550 ingewilligd en 60 afgewezen. Daarnaast zijn ook 70 aanvragen ingetrokken door de klant, buiten behandeling gesteld, of anderszins niet inhoudelijk afgedaan.
Op 1 juli 2020 komt het totaal aantal erkende referenten daarmee op 8.000, een stijging van 12 % ten opzichte van een jaar geleden.

In de cijfers over reguliere verblijfsprocedures wordt in de RVK onderscheid gemaakt tussen: TEV-procedures (MVV-plichtige vreemdelingen), VVR (zonder MVV)-procedures; en EU-document procedures (verblijf op grond van het vrij verkeer van personen).

TEV- en VVR (zonder MVV)-procedures
Voor de cijfermatige weergave van TEV en VVR procedures wordt gebruik gemaakt van de clusterindeling zoals die met de Wet Modern Migratiebeleid (MoMi) is geïntroduceerd. De clusters zijn:

1. Uitwisseling
2. Studie
3. Arbeid tijdelijk
4. Arbeid regulier
5. Kennis & talent
6. Familie & gezin
7. Humanitair tijdelijk
8. Humanitair niet-tijdelijk
9. Bijzonder verblijf

Een aantal verblijfsclusters bevat slechts een gering aantal verblijfsdoelen, waardoor het aantal procedures in zo'n cluster in de regel ook laag zal zijn. Bij kleine aantallen doen zich procentueel gezien eerder grote fluctuaties voor. In veel gevallen is de stijging of daling in absolute aantallen niet substantieel, ondanks een aanzienlijke procentuele stijging of daling.

EU-documentprocedures
Er worden ook de cijfers getoond van procedures van vreemdelingen die een beroep doen op verblijf op grond van het vrij verkeer van personen (EU-documentprocedures). Deze worden onderverdeeld naar EU-burgers en derdelanders.

[3] In deze paragraaf worden de ingediende en de afgehandelde aanvragen behandeld. De aantallen kunnen niet als cohort worden benaderd, omdat aanvragen niet per se in dezelfde rapportageperiode worden ingediend dan waarin ze worden afgehandeld. Zie ook paragraaf 1.1 van de inleiding.

2.2.1 Aanvragen en beslissingen

Het totaal aantal aangevraagde reguliere verblijfsprocedures geeft aan hoeveel aanvragen per verblijfscluster worden ingediend. Het betreft hier de TEV en de VVR- procedures opgeteld.

	2019-1	2020-1	% verschil
Uitwisseling	1.660	1.000	↓40%
Studie	8.730	3.970	↓55%
Arbeid tijdelijk	340	260	↓25%
Arbeid regulier	1.350	1.070	↓21%
Kennis & Talent	10.220	6.410	↓37%
Familie & Gezin	20.580	16.130	↓22%
Humanitair tijdelijk	420	410	↓4%
Humanitair niet-tijdelijk[4]	2.650	130	↓95%
Bijzonder verblijf	30	30	0%
Totaal	45.980	29.390	↓36%

Tabel 2.1 *Reguliere aanvragen: Totaal TEV en VVR instroom (Bron: IND)*

De hoogte van de instroom in het cluster Humanitair niet-tijdelijk in 2019 is het gevolg geweest van de registratie van de aanvragen in het kader van de Afsluitingsregeling langdurig verblijvende. Deze aanvragen zijn in 2019 afgerond.

Reguliere toelatingsprocedures in Nederland worden in twee categorieën getoond:
1. Het aantal TEV-procedures
2. Het aantal VVR-procedures

	Instroom	Afgehandeld
2019-1	30.020	28.400
2020-1	19.100	19.360
% verschil	↓36%	↓32%

Tabel 2.2 *Instroom en afhandelingen TEV-procedures (Bron: IND)*

	Instroom	Afgehandeld
2019-1	15.950	14.590
2020-1	10.290	10.610
% verschil	↓35%	↓27%

Tabel 2.3 *Instroom en afhandelingen VVR-procedures (Bron: IND)*

[4] Inclusief VVR procedures Afsluitingsregeling.

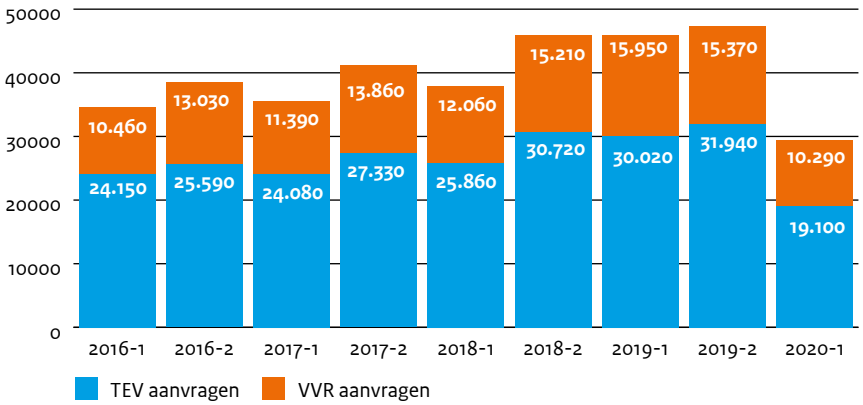

Figuur 2.1 *Aantal TEV- en VVR aanvragen 2016-2020-1 (Bron: IND)*

In figuur 2.1 worden per half jaar de reguliere aanvragen sinds 2016 weergegeven, onderverdeeld in de aanvragen TEV en VVR. Het totaal aantal aanvragen voor een reguliere verblijfs- vergunning toont vergeleken met de vorige rapportageperiode een daling. Van 2019-1 naar 2020-1 gaat het om een daling van 36%. De daling komt voor rekening van zowel het aantal aanvragen dat in de TEV-procedure wordt gedaan (36%), als het aantal aanvragen voor een VVR (35%).

Hieronder worden van de twee categorieën de ontwikkeling van de instroom (aanvragen) getoond. Eerst de reguliere toelatingsprocedures (TEV en VVR (zonder MVV)) en daarna van de procedures EU-documenten.

TEV-procedures per verblijfscluster

De IND behandelt toelatingsaanvragen van MVV-plichtige vreemdelingen in de TEV-procedure (hierna genoemd: aanvragen).

Figuur 2.2 toont het aantal aanvragen voor de TEV in de eerste helft van 2019 en 2020, uitgesplitst naar verblijfscluster.

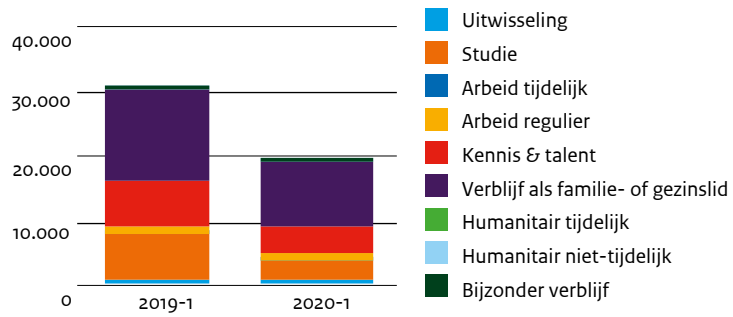

Figuur 2.2 *Aantal opgestarte TEV-aanvragen per verblijfscluster per half jaar (Bron: IND)*

In tabel 2.4 is het totaal aantal TEV-aanvragen in de eerste helft van 2020 naar verblijfscluster uitgesplitst en per cluster afgezet tegen de vergelijkbare periode een jaar eerder.

	2019-1	2020-1	% verschil
Uitwisseling	710	500	↓30%
Studie	6.810	3.170	↓53%
Arbeid tijdelijk	210	130	↓40%
Arbeid regulier	1.060	650	↓39%
Kennis & Talent	7.300	4.300	↓41%
Familie & Gezin	13.920	10.340	↓26%
Humanitair tijdelijk	<5	<5	0%
Humanitair niet-tijdelijk	20	10	↓75%
Bijzonder verblijf	10	10	↑67%
Totaal	30.020	19.100	↓36%

Tabel 2.4 *Aantal TEV-aanvragen per verblijfscluster (Bron: IND)*

	2019-1	2020-1	% verschil	Inwilligingspercentage 2020-1
Uitwisseling	670	550	↓18%	86%
Studie	5.430	2.500	↓54%	94%
Arbeid tijdelijk	210	170	↓21%	74%
Arbeid regulier	1.021	750	↓27%	71%
Kennis & Talent	7.380	4.640	↓37%	94%
Familie & Gezin	13.670	10.750	↓21%	77%
Humanitair tijdelijk	<5	<5	↓50%	100%
Humanitair niet-tijdelijk	20	10	↓40%	22%
Bijzonder verblijf	<5	10	↑100%	100%
Totaal	28.400	19.360	↓32%	84%

Tabel 2.5 *Aantal afgehandelde TEV-aanvragen en inwilligingspercentage per verblijfscluster (Bron: IND)*

Uit tabel 2.5 blijkt dat het totaal aantal afgehandelde verblijfsaanvragen in de TEV-procedure in de eerste helft van 2020 daalt ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Ook blijkt dat in de huidige rapportageperiode 84% van de afgehandelde aanvragen in de TEV werd ingewilligd.

Bij de clusters Studie en Kennis en Talent blijft het inwilligingspercentage onverminderd hoog. Ook zijn de inwilligingspercentages bij de clusters Arbeid tijdelijk en Arbeid regulier stabiel. Bij de clusters Humanitair en Bijzonder Verblijf moet de kanttekening worden geplaatst dat de aantallen procedures in deze clusters laag zijn waardoor het percentage aanzienlijk kan wijzigen door enkele inwilligingen meer of minder.

VVR procedures per verblijfscluster

De IND behandelt toelatingsaanvragen van niet-MVV-plichtige vreemdelingen in de VVR-procedure (hierna genoemd: aanvragen).

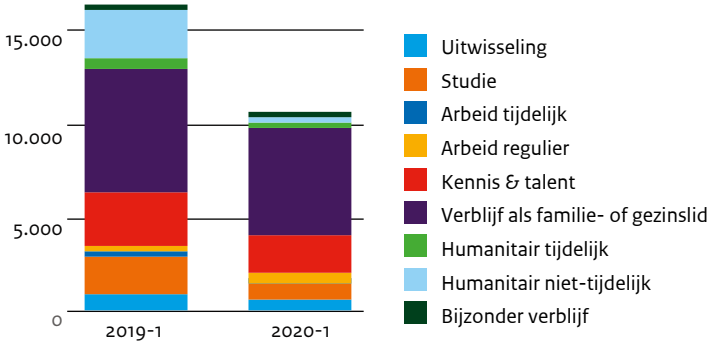

Figuur 2.3 *Aantal ingediende aanvragen VVR per verblijfscluster en per jaar (Bron: IND)*

Figuur 2.3 toont het aantal aanvragen voor de VVR in de eerste helft van 2019 en 2020 uitgesplitst naar verblijfscluster. De onderliggende aantallen en de verschillen zijn verder uitgewerkt in tabel 2.6.

	2019-1	2020-1	% verschil
Uitwisseling	950	500	↓48%
Studie	1.920	800	↓58%
Arbeid tijdelijk	130	130	0%
Arbeid regulier	300	430	↑44%
Kennis & Talent	2.920	2.110	↓28%
Familie & Gezin	6.660	5.780	↓13%
Humanitair tijdelijk	420	410	↓4%
Humanitair niet-tijdelijk	2.620	120	↓95%
Bijzonder verblijf	20	20	↓18%
Totaal	15.950	10.290	↓35%

Tabel 2.6 *Aantal ingediende VVR aanvragen per verblijfscluster (Bron: IND)*

Tabel 2.6 laat zien dat de daling van het aantal ingediende aanvragen VVR als geheel 35% bedraagt en daalde naar 10.290. Naast de daling door Covid-19 wordt deze daling ook veroorzaakt door de daling in het cluster Humanitair niet-tijdelijk. De daling van de instroom in het cluster Humanitair niet-tijdelijk is het gevolg van de aanvragen in het kader van de Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen die in 2019-1 zijn opgevoerd.

Afgehandelde aanvragen VVR (zonder MVV)	2019-1	2020-1	% verschil	Inwilligingspercentage 2020-1
Uitwisseling	850	580	↓32%	82%
Studie	1.740	880	↓50%	82%
Arbeid tijdelijk	140	130	↓4%	82%
Arbeid regulier	230	380	↑68%	62%
Kennis & Talent	2.970	2.320	↓22%	81%
Familie & Gezin	6.940	5.760	↓17%	90%
Humanitair tijdelijk	440	400	↓9%	37%

Humanitair niet-tijdelijk	1.260	130	↓90%	37%
Bijzonder verblijf	20	20	↑21%	78%
Totaal	14.590	10.610	↓27%	83%

Tabel 2.7 *Aantal afgehandelde aanvragen VVR en inwilligingspercentage per verblijfscluster (Bron: IND)*

Uit tabel 2.7 blijkt dat het totaal aantal afgehandelde aanvragen in de eerste helft van 2020 met 27% is afgenomen. Ook hier is de afhandeling van de aanvragen in het kader van de Afsluitings- regeling in 2019 voor een deel de oorzaak van de daling ten opzichte van het aantal in 2020.

Brexit

Ter voorbereiding op een mogelijke no-deal Brexit heeft de IND in de eerste helft van 2019 47.350 tijdelijke verblijfsvergunningen verzonden aan alle (in de BRP ingeschreven) Britten die vanwege dat scenario hun EU verblijfsrecht zouden verliezen. Inmiddels heeft het VK op 31 januari 2020 de EU op basis van een terugtrekkingsakkoord (Brexit deal) verlaten. Dit terugtrekkingsakkoord regelt het verblijfsrecht van Britten en hun familieleden voor na 31 december 2020 (de overeengekomen eindatum van de overgangsspeiode). De IND is ter uitvoering van dit akkoord vanaf 1 februari 2020 begonnen met het versturen van uitnodigingsbrieven aan Britten en hun familieleden voor het indienen van een aanvraag voor een nieuw verblijfsdocument. Tot en met juni 2020 heeft de IND 22.010 uitnodigingen verstuurd, zijn er 15.280 aanvragen ingediend en heeft de IND op 10.070 aanvragen beslist.

Soort aanvraag	Ingediend
Terugtreding akkoord bepaalde tijd	3.860
Terugtreding akkoord onbepaalde tijd	11.420
Totaal	15.280

Tabel 2.8 *Aantal ingediende aanvragen Brexit 2020 t/m juni: Bron IND*

Soort aanvraag	Afwijzing	Inwilliging	Overig	Totaal
Terugtreding akkoord bepaalde tijd	10	840	10	860
Terugtreding akkoord onbepaalde tijd	10	9.180	30	9.220
Totaal	20	10.020	40	10.070

Tabel 2.9 *Aantal beslissingen Brexit t/m juni: Bron IND*

Aanvragen voor EU-documenten

	Instroom	Afgehandeld
2019-1	3.890	3.910
2020-1	2.310	3.350
% verschil	↓41%	↓14%

Tabel 2.10 *Instroom en afhandelingenaanvragen EU-documenten (Bron: IND*

EU-documentprocedures per verblijfscluster

Derdelander gezinsleden van EU-burgers (EU-document verplicht) moeten een EU-document aanvragen. Het is geen toelatingsaanvraag maar een aanvraag om een bewijs van het verblijfsrecht op grond van het vrij verkeer van personen. Uit het document blijkt onder welke voorwaarden in Nederland mag worden gewerkt (toegang tot de arbeidsmarkt).

De cijfers over de EU-documenten geven geen inzicht in het totaal aantal EU-burgers dat in Nederland verblijft omdat de aanvraag voor een EU-document voor hen vrijwillig is.[5]

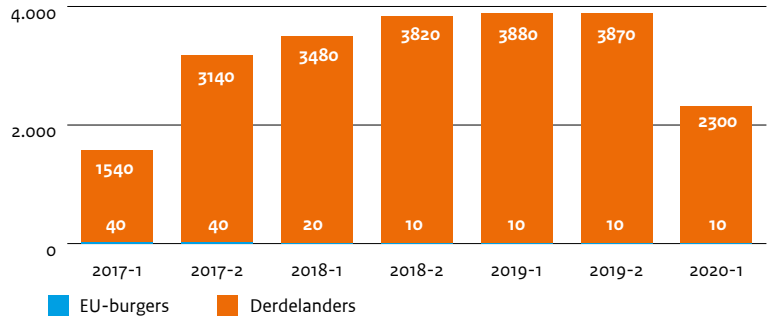

Figuur 2.4 *Aantal ingediende aanvragen EU-document naar nationaliteitsgroep en per jaar (Bron: IND).*

In figuur 2.4 is onderscheid gemaakt tussen de beide nationaliteitsgroepen die een EU-document kunnen aanvragen. Het aantal EU-burgers dat een EU-document aanvraagt is vanaf 2014 laag.

	2019-1	2020-1	% verschil
EU-burgers	10	10	↓14%
Derdelanders	3.880	2.300	↓41%
Totaal	3.890	2.310	↓41%

Tabel 2.11 *Aantal ingediende aanvragen voor EU-document naar nationaliteitsgroep (Bron: IND)*

Tabel 2.11 maakt verder duidelijk dat het aantal aanvragen van derdelanders voor het EU-document daalt. In 2020 was het inwilligingspercentage bij derdelanders 76%. Bij EU-burgers was dit 100%.

2.2.2 Visum kort verblijf

In de eerste helft van 2020 heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken ongeveer 135.000 visa kort verblijf aanvragen behandeld. Ten opzichte van de eerste helft van 2019 betreft dit een daling van 65%.
Qua aantallen aanvragen visum kort verblijf in de eerste helft van 2020 vormt de groep aanvragers met de Indiase nationaliteit de grootste groep. Op nummer 2 staat de groep aanvragers met de Turkse nationaliteit, gevolgd door de groepen aanvragers met de Filipijnse nationaliteit, de Indonesische nationaliteit en de Russische nationaliteit.
Iets minder dan de helft (47%) van de wereldwijde aanvragers komt met een toeristisch verblijfsdoel. Met respectievelijk 20% en 18% volgen de verblijfsdoelen familiebezoek en commercieel . Daarna volgen de verblijfsdoelen professionele redenen (11%) en overig (4%). Voor Nederland zijn in 2019 ongeveer 740.000 visumaanvragen voor kort verblijf ingediend; dit is een stijging van 8,8 procent t.o.v. het voorgaande jaar (2018). Door de COVID-19 crisis vallen de aantallen visumaanvragen voor 2020 veel lager uit. De verwachting is dat in de eerste jaren na 2020 de aantallen ook nog lager zullen zijn dan de aantallen in 2019.

[5] Statistieken over EU-burgers die zich hebben laten inschrijven in de BRP in Nederland zijn beschikbaar bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

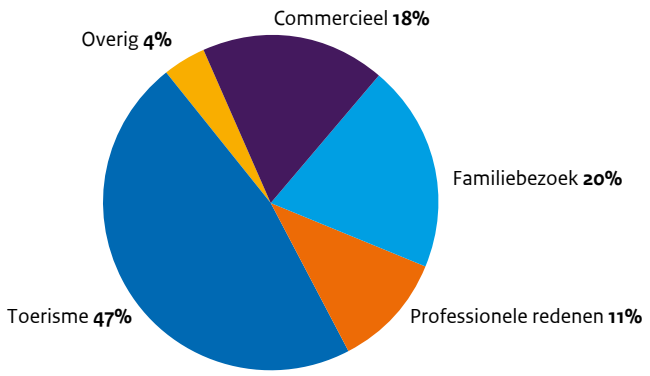

Figuur 2.5 *Ingediende aanvragen visum kort verblijf per verblijfsdoel 2020-1 (Bron: BZ)*

2.2.3 Wettelijke beslistermijnen reguliere procedures

	2019-1	2020-1
TEV	96%	93%
VVR (zonder MVV)	89%	91%
EU-documenten	66%	88%

Tabel 2.12 *Percentages binnen wettelijke termijn beslist (Bron: IND)*

In de eerste helft van 2020 is 93%van de TEV-aanvragen, 91% van de VVR (zonder MVV) aanvragen en 88% van de EU-document aanvragen binnen de wettelijke termijn beslist.

2.2.4 (Hoger) beroepen

De rechtbank beslist op de beroepen die worden ingediend naar aanleiding van een beslissing in een reguliere procedure. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State doet dit voor de ingediende hoger beroepen.

Tabel 2.13 geeft de aantallen weer van de binnengekomen en afgehandelde (hoger) beroeps- zaken inclusief voorlopige voorzieningen.

	Beroep		Hoger beroep	
	Instroom	Afgehandeld	Instroom	Afgehandeld
2019-1	5.370	5.200	990	870
2020-1	5.440	3.820	610	860
% verschil	↑1%	↓27%	↓38%	↓1%

Tabel 2.13 *In- en uitstroom (hoger) beroepszaken (inclusief voorlopige voorzieningen) (Bron: RvdR/RvS)*

Het aantal ingediende beroepen in de reguliere toelatingsprocedure is in de eerste helft van 2020 vrijwel gelijk als in dezelfde periode in 2019. Het aantal afgehandelde beroepen is gedaald. Ook hier zijn de maatregelen rond Covid-19 de oorzaak. Op peildatum 1 juli 2020 bedroeg de gemiddelde doorlooptijd in beroeps- zaken over 2020 26 weken. Een jaar eerder was dit 22 weken.

Het aantal ingediende hoger beroepszaken is in de eerste helft van 2020 ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar met 38% fors gedaald . Ook deze daling heeft te maken met de lagere afhandeling in beroep door Covid. Het aantal behandelde zaken bleef vrijwel gelijk.

De gemiddelde doorlooptijd van hoger beroepszaken was op peildatum 1 juli 2020, 23 weken. Het jaar daarvoor was dit nog 25 weken.

2.2.5 Naturalisatie

Het aantal aanvragen naturalisatie is in de eerste helft van 2020 afgenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Het aantal genomen beslissingen nam toe.

Naturalisatie	2019-1	2020-1
Aanvragen	17.520	16.840
Beslissingen	14.700	19.290
Inwilligingen	97%	96%

Tabel 2.14 *In- en uitstroom Naturalisatieverzoeken (Bron: IND)*

2.2.6 Toets of er sprake is van een schrijnende situatie

Met de afschaffing van de discretionaire bevoegdheid heeft de hoofddirecteur van de Immigratie- en Naturalisatiedienst sinds 1 mei 2019 het mandaat gekregen om in de eerste procedure te toetsen of er sprake is van schrijnende situatie die verblijf rechtvaardigt. Indien dit aan de orde is, krijgt de vreemdeling verblijf op grond van artikel 3.6ba Vreemdelingenbesluit (de toets aan een schrijnende situatie). Onderstaande tabel geeft het aantal vergunningen weer dat uiteindelijk op basis van artikel 3.6ba Vb is verleend.

	Verleende vergunningen
2019-1	0
2020-1	<5
% verschil	nvt

Tabel 2.15 *Aantal verleende vergunningen op basis van schrijnendheid (Bron: IND)*

3
Asiel

3.1 Hoe verloopt een asielaanvraag?

Een vreemdeling die in Nederland bescherming wil vragen omdat hij in zijn eigen land gevaar loopt, kan een asielaanvraag indienen bij de IND. De IND behandelt de asiel-aanvragen in eerste instantie in de algemene asielprocedure (AA) van acht dagen. Als meer tijd nodig blijkt, wordt de aanvraag verder behandeld in de verlengde asielprocedure (VA). Gedurende de asielprocedure verzorgt het COA de opvang van de vreemdeling. Als de IND de aanvraag inwilligt, ontvangt een vreemdeling een verblijfsvergunning asiel. Hij of zij verruilt de opvang dan voor een huis dat één van de Nederlandse gemeenten aan hem toewijst. Op het moment dat een vreemdeling een afwijzing ontvangt op zijn aanvraag, wordt het dossier overgedragen aan de DT&V die start met een terugkeertraject. Met de onherroepelijke afwijzing vervalt het recht op opvang. In Nederland is de asielprocedure gedifferentieerd naar een zogeheten sporenbeleid, waarbij voor specifieke groepen asiel- zoekers aparte procedures (sporen) worden toegepast. Het sporenbeleid bestaat in de praktijk uit drie sporen, te weten een spoor voor Dublinclaimanten (spoor 1), voor asielzoekers afkomstig uit een veilig land van herkomst of die reeds elders in de EU bescherming hebben (spoor 2) en de 8-daagse AA procedure (spoor 4). Wanneer de IND de aanvraag afwijst kan de vreemdeling hiertegen beroep aantekenen bij de rechtbank en eventueel vervolgens hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Een vreemdeling kan na afwijzing van zijn asielaanvraag redenen hebben om een nieuwe aanvraag in te dienen.

3.2 Kerncijfers

3.2.1 Aanvragen en beslissingen

De asielinstroom in Nederland bestaat uit het aantal ingediende asielaanvragen. Dit betreft zowel eerste aanvragen (inclusief geboorten) als tweede en volgende aanvragen. Ook nareizende gezinsleden van houders van een zelfstandige asielvergunning worden als asielinstroom meegeteld. Ook zij leggen beslag op de opvangcapaciteit van het COA. Daarnaast zijn asielzoekers die vanuit een EU-lidstaat naar Nederland zijn overgebracht weergegeven (herplaatsing). Tenslotte zijn ook de vluchtelingen die in het kader van hervestiging naar Nederland zijn overgebracht in het overzicht opgenomen (hervestiging).

In de eerste helft van 2020 daalde de totale asielinstroom aanzienlijk, door de genomen maatregelen rond de Covid-19 crisis. Wanneer de herplaatsing en hervestiging worden meegeteld, daalde de instroom naar 7.870, ten opzichte van 15.040 in het eerste halfjaar van 2019. Het aantal nareizigers daalde van 1.730 in 2019 naar 1.320 in 2020.

Het aantal tweede en volgende aanvragen neemt ook af. Het aantal daalde met 62% ten opzichte van vorig jaar. Zie tabel 3.1 en figuur 3.1.

In de eerste helft van 2020 heeft geen herplaatsing plaatsgevonden. 160 personen zijn hervestigd. Het inwilligingspercentage bij eerste aanvragen ligt in 2020 tot en met juni op 33%.

	Totaal	Eerste aanvragen	Tweede en volgende aanvragen	Nareizigers	Herplaatsing	Hervestiging
2019-1	15.040	10.560	1.690	1.730	10	1040
2020-1	7.870	5.750	650	1.320	n.v.t	160
% verschil	48↓%	46↓%	62↓%	24↓%	--↓%	85↓%

Tabel 3.1 *Asielinstroom totaal en uitgesplitst naar type aanvraag, Nareizigers, herplaatste asielzoekers en hervestigde vluchtelingen tellen mee als asielinstroom op het moment van aankomst in Nederland. (Bron: IND)*

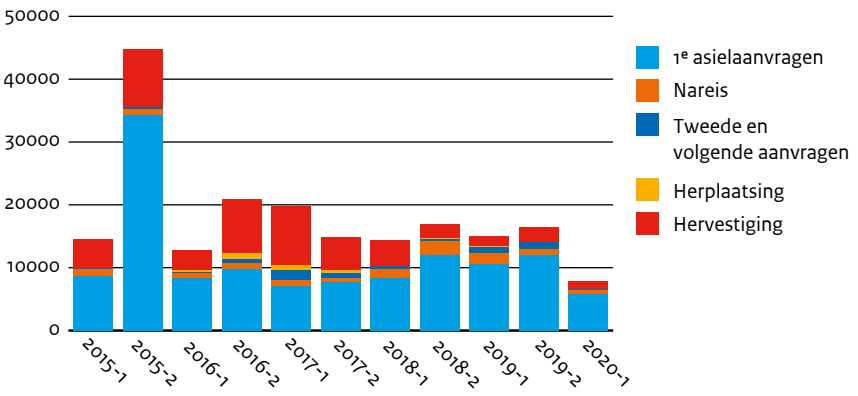

Figuur 3.1 *Totale asielinstroom per jaar (Bron: IND)*

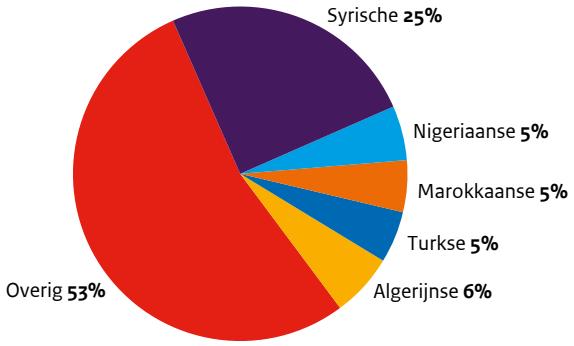

Figuur 3.2 *Top-5 nationaliteiten eerste asielaanvragen 2020-1 (Bron: IND)*

In de eerste helft van 2020 werden de meeste eerste asielaanvragen door Syriërs ingediend. Op de tweede plaats volgden de asielaanvragen door Algerijnen en op de derde plaats die van de Turken. (zie figuur 3.2)

MVV Nareis

Iemand met een asielvergunning kan voor één of meerdere kerngezinsleden een MVV-nareisaanvraag doen, of het gezinslid kan dit doen bij een ambassade in het land van herkomst. Nadat de MVV-nareisaanvraag is ingewilligd, kan het gezinslid Nederland inreizen. Sinds 1 januari 2014 krijgen nareizigers de afgeleide asielvergunning (na een inwilliging op de MVV-nareisaanvraag) ambtshalve verleend.

In 2020 voldeed 75% van de afgehandelde MVV-nareisaanvragen in eerste aanleg aan de voorwaarden en werd ingewilligd. Nadat de MVV is ingewilligd heeft het gezinslid 90 dagen de tijd om de MVV op de diplomatieke post op te halen en daarna 90 dagen de tijd om Nederland in te reizen. Het totaal aantal inwilligingen (voor de volledigheid inclusief het aantal MVV's dat na een gegrond bezwaar is verleend) geeft daarmee een indicatie van het aantal gezinsleden van asielvergunninghouders dat naar Nederland komt. Tabel 3.2 laat zien dat het totaal aantal inwilligingen in 2020 met 1% steeg ten opzichte van 2019. De IND heeft in de verslagperiode in 51% van de MVV-nareisaanvragen in eerste aanleg binnen de wettelijke termijn beslist.[6] In de eerste helft van 2019 bedroeg dit percentage 65%.

	Aantal ingediende aan- vragen MVV nareis	Aantal ingewilligde aanvragen MVV-nareis, eerste aanleg + bezwaar	Inwilligingspercentage eerste aanleg
2019-1	2.840	2.090	57%
2020-1	2.830	2.120	75%
% verschil	↓0%	↑1%	↑32%

Tabel 3.2 *Aantal aanvragen MVV nareis en ingewilligde MVV-nareisaanvragen (eerste aanleg en bezwaar) (Bron: IND)*

[6] Kamerstukken II 2019/20, 19 637, nr. 2650

Hervestiging

Bij hervestiging gaat het om door de UNHCR voorgedragen personen die van buiten de EU naar Nederland worden overgebracht. Van deze personen is voorafgaand aan het vertrek naar Nederland door de IND vastgesteld dat zij in aanmerking komen voor internationale bescherming. Zij krijgen direct na inreis een asielvergunning (brief Meerjarig beleidskader hervestiging 2020-2023, 26 mei 2020, Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 19 637, nr. 2608). In 2020 stond hervestiging in het teken van de uitvoering van het Europese hervestigingsprogramma 2020 (the Commission Recommendation of 27 September 2017, het "50,000" programma). Hieronder vallen zowel het nationale quotum als de hervestiging in het kader van de EU migratiesamenwerking met Turkije (EU-Turkije Verklaring). Nederland heeft in 2020 totdat het proces werd stilgelegd vanwege covid-19 hervestigingsmissies uitgevoerd naar Turkije (Syrische vluchtelingen) en Egypte (m.n. vluchtelingen afkomstig uit Sub-Sahara Afrika).

Herplaatsing:

Onder Raadsbesluit 2016-1-1/1523 en Raadsbesluit 2016-1/1601 herplaatste Nederland tot en met maart 2018 asielzoekers vanuit Griekenland en Italië. Deze asielzoekers dienden bij aankomst in Nederland een asielverzoek in. Deze aanvragen werden niet standaard ingewilligd. Voor zover buiten genoemde Raadsbesluiten asielzoekers vanuit een EU lidstaat naar Nederland worden overgebracht om in Nederland de asielprocedure te doorlopen, wordt dit eveneens aangemerkt als herplaatsing en opgenomen in deze categorie). In de eerste helft van 2020 zijn geen asielzoekers naar Nederland herplaatst.

	Hervestiging	Hervestiging Turkije 1:1	Herplaatsing
2019-1	340	690	10
2020-1	20	130	0

Tabel 3.3 *Aantal hervestigde vluchtelingen en herplaatste asielzoekers (Bron: IND)*

Beslissingen eerste asielaanvragen

In tabel 3.4 wordt het aantal afgehandelde eerste aanvragen getoond, uitgesplitst in het aantal inwilligingen, afwijzingen en het aantal overige afdoeningen.

	Inwilliging	Afwijzing	Overig	Totaal beslissingen	Inwilligings-percentage
2019-1	2.340	5.890	370	8.600	27%
2020-1	2.590	5.020	260	7.870	33%

Tabel 3.4 *Aantal afgehandelde eerste aanvragen, uitgesplitst naar afdoening (Bron: IND)*

	Totaal verleende asielvergun-ningen	Vanuit eerste asiel-aanvragen	Vanuit herhaalde asielaan-vragen	Vanuit herplaat-sing	Vanuit herves-tiging	Vanuit zij-instroom[7]	Ingereisde nareizigers
2019-1	5.820	2.340	200	<10	1.030	520	1.720
2020-1	4.670	2.600	80	0	150	510	1.330

Tabel 3.5 *Aantal verleende asielvergunningen (Bron: IND)*

[7] Terugverwijzing door de rechter

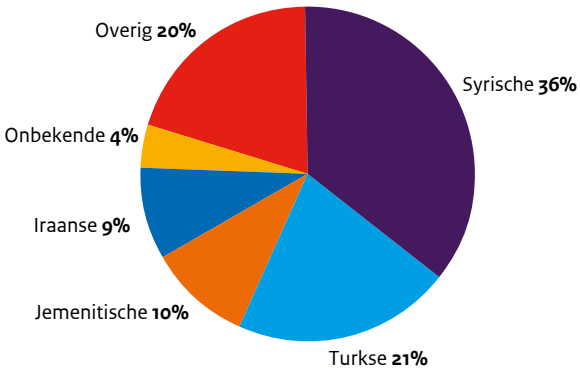

Figuur 3.3 *Top-5 nationaliteiten inwilligingen eerste asielaanvragen 2020 (Bron: IND)*

Doorlooptijden

De doorlooptijd van een asielaanvraag is de periode tussen de aanmelding van een asielzoeker bij de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), oftewel de juridische startdatum, en het eerste besluit van de IND op het asielverzoek. Deze periode komt overeen met de definitie van de wettelijke beslistermijn van een asielaanvraag[8]. In tabel 3.6 wordt voor de verschillende afhandelingssporen van asielaanvragen de gemiddelde doorlooptijden weergegeven zoals deze gelden voor de in de rapportage periode afgehandelde asielaanvragen. Tevens is in deze tabel aangegeven welk percentage binnen de wettelijke beslistermijn van 6 maanden is afgehandeld[9].

Spoor	Gemiddelde doorloop- tijd van de uitstroom (in weken)	Percentage beslist binnen wettelijke termijn
Spoor 1	15	Zie *
Spoor 2	7	97%
Spoor 4 AA	41	29%
Spoor 4 VA	64	16%

Tabel 3.6 *Gemiddelde doorlooptijd van eerste asielaanvragen per spoor in 2020-1 (Bron: IND)*

* Voor Dublin zaken geldt geen wettelijke beslistermijn. Het betreft uiteindelijk asielaanvragen die buiten behandeling worden gesteld.

[8] De wettelijke einddatum wordt bepaald aan de hand van de "standaard" wettelijke termijn plus (eventueel) termijnopschortende factoren. Een aanvraag kan dus een doorlooptijd hebben van meer dan 6 maanden en toch nog binnen de wettelijke termijn zijn afgehandeld.

[9] sielaanvragen van personen op wie de Dublinverordening van toepassing is, worden niet in behandeling genomen. Onder de Dublinverordening gelden termijnen waarbinnen de claim op de verantwoordelijke lidstaat moet worden gelegd en termijnen waarbinnen de vreemdeling moet worden overdragen.

3.2.2 (Hoger) beroepen

De rechtbanken behandelen de ingediende beroepen en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de hoger beroepen. Tabel 3.7 geeft de aantallen weer van de binnengekomen en afgehandelde (hoger) beroepszaken inclusief voorlopige voorzieningen.

		Beroep		Hoger beroep	
		Instroom	Afgehandeld	Instroom	Afgehandeld
2019-1	**Totaal**	**10.140**	**9.740**	**2.580**	**2.740**
	AA	3.690	3.520	2.160	2.220
	VA	2.300	1.870	420	520
	Dublin	4.420	4.350	*	*
2020-1	**Totaal**	**10.670**	**8.630**	**1.600**	**1.680**
	AA	1.960	2.200	1.360	1.380
	VA	4.920	2.680	250	300
	Dublin	3.790	3.750	*	*
% verschil		↑3%	↓11%	↓38%	↓39%

Tabel 3.7 *In- en uitstroom (hoger) beroepszaken (inclusief voorlopige voorzieningen) (Bron: Rvdr/RvS)*

* *De Dublin-zaken in hoger beroep worden niet apart weergegeven maar maken onderdeel uit van de VA- en AA-zaken in hoger beroep.*

Het aantal ingediende beroepen is in de eerste helft van 2020 met 3% gestegen. Het aantal afgehandelde beroepen daalde met 11%. Ook hier zijn de maatregelen rond Covid-19 de oorzaak. De daling is niet in alle categorieën zichtbaar, het aantal VA zaken steeg. Het betreft hier veelal beroepen op het niet tijdig beslissen. In de eerste helft van 2020 bedroeg de gerealiseerde gemiddelde doorlooptijd in beroep voor AA zaken 11 weken, voor Dublin 7 weken en voor VA-zaken 17 weken. In de rapportageperiode hiervoor was dit respectievelijk 7, 6 en 14 weken.

Het aantal ingediende hoger beroepszaken is in de eerste helft van 2020 gedaald met 38% in vergelijking met 2019. Het aantal afgehandelde hoger beroepen daalde met 39%. Ook deze daling heeft te maken met de lagere afhandeling in beroep door Covid.
Voor de hoger beroepszaken gold over de eerste helft van 2020 een gemiddelde doorlooptijd van 6 weken voor AA-zaken en 17 weken voor VA-zaken. In de eerste helft van het jaar daarvoor was dit voor AA-zaken ook al 6 weken en voor VA-zaken 14 weken.

3.2.3 Doorlooptijden beroep per spoor[10]

Zoals onder 3.1 beschreven geldt sinds 1 maart 2016 een sporenbeleid, waarbij voor specifieke groepen asielzoekers aparte procedures (sporen) worden toegepast.
De opgenomen doorlooptijden voor de rechtbanken en de Raad van State (RvS) naar sporen zijn gegenereerd met behulp van gegevens afkomstig van de IND aangezien de Rechtspraak geen registratie van doorlooptijden naar sporen kent. De werkwijze van berekenen van door- looptijden per spoor zal nog worden aangescherpt, maar deze gemiddelde doorlooptijden geven een goed eerste beeld.

[10] De Raad voor de Rechtspraak, Raad van State en de IND kunnen geen oordeel geven over de juistheid van deze gegevens.

	Gemiddelde doorlooptijd beroep[10]
Spoor 1 beroep Dublin	7 weken
Spoor 2 beroep EU bescherming/ veilig land van herkomst	9 weken
Spoor 4 AA beroep	11 weken
Spoor 4 VA beroep	29 weken[11]

Tabel 3.8 *Gemiddelde doorlooptijd in beroepszaken per spoor in 2020 (Bron: IND)*

	Gemiddelde doorlooptijd Hoger Beroep
Spoor 1 Hoger beroep Dublin	4 weken
Spoor 2 Hoger beroep EU bescherming/ veilig land van herkomst	6 weken
Spoor 4 AA Hoger beroep	15 weken
Spoor 4 VA Hoger beroep	15 weken

Tabel 3.9 *Gemiddelde doorlooptijd in Hoger Beroepszaken per spoor in 2020 (Bron: IND)*

3.2.4 Opvang

De opvang van asielzoekers en daarmee ook de bezetting van het COA zijn in beginsel gekoppeld aan het rechtmatig verblijf van asielzoekers op grond van de Vreemdelingenwet. De instroom in de opvang wijkt af van de instroom IND. Dit wordt veroorzaakt doordat niet iedereen die bij de IND instroomt opvang behoeft en doordat kinderen specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld kinderen) die geboren worden in de opvang) niet als instroom IND tellen. Gedurende de behandeling van de asielaanvraag heeft de asielzoeker recht op opvang. Het COA verzorgt deze opvang. Voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) betreft dit in voorkomende gevallen de voogdijinstelling Nidos. De duur van de opvang, en daarmee ook de bezetting, is in beginsel gekoppeld aan de periode dat iemand rechtmatig verblijf in Nederland heeft op grond van de Vreemdelingenwet.
De instroom in de opvang wijkt af van de instroom IND. Dit wordt veroorzaakt doordat niet iedereen die bij de IND instroomt opvang behoeft en doordat bijvoorbeeld kinderen die geboren worden in de opvang niet als instroom IND tellen.

De instroom in de COA-opvang is in de verslagperiode flink lager dan de instroom in dezelfde periode in 2019. De bezetting is op 1 juli 2020 26.800. Dit is 11% hoger dan op 1 juli 2019.

De verdeling van de bezetting naar verblijfsduur is procentueel veranderd ten opzichte van vorig jaar (zie tabel 3.11). Van personen die op 1 juli 2020 in de opvang zaten, zat 58% er korter dan een jaar. Een jaar eerder was dit nog 76%.

	Ontvangen in opvang	Uitgestroomd uit opvang	Bezetting opvang	Waarvan AMV's
2019-1	16.850	15.140	24.250	580
2020-1	9.490	10.050	26.800	440
% verschil	↓44%	↓34%	↑11%	↓24%

Tabel 3.9 *Instroom, uitstroom en bezetting van de centrale opvang, inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties (Bron: COA; peildatum 1 juli 2019 en 2020*

[11] In de berekening van deze doorlooptijden zijn de Voorlopige Voorzieningen(VoVo's) niet meegenomen

Soort uitstroom	2020-1
Uitstroom zonder toezicht uit Centrale Opvang	3.900
Uitstroom naar gemeenten	4.770
Uitstroom uit Centrale Opvang t.b.v. aantoonbaar vertrek	840
Uitstroom naar bewaring	350
Uitstroom naar andere locaties	160
Overleden	20
Totaal	10.050

Tabel 3.10 *Uitstroom uit de centrale opvang, inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties (Bron: COA; peildatum 1juli 2020)*

De COA-uitstroom "uitstroom zonder toezicht" overlapt niet volledig met het vertrek zonder toezicht waarover de RVK rapporteert in hoofdstuk 6 ('Vertrek'). Zo kunnen vreemdelingen die de COA-opvang verlaten nog voor de IND een besluit neemt worden niet opgenomen in de caseload van de DT&V

Verblijfsduur	< 1 jaar	1-2 jaar	2-3 jaar	3-4 jaar	4-5 jaar	> 5 jaar
2019-1	18.430	3.000	750	1.010	290	810
2019-1	76%	12%	3%	4%	1%	3%
2020-1	15.430	8.390	1.430	460	640	450
2020-1	58%	31%	5%	2%	2%	2%

Tabel 3.11 *Aantallen en percentages personen in de centrale opvang (inclusief gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locaties) naar verblijfsduur in 2019 en 2020 (Bron: COA; peildatum 1 juli 2019 en 2020)*

	Vergunninghouders in opvang
2019-1	5.100
2020-1	5.640
% verschil	↑11%

Tabel 3.12 *Bezetting vergunninghouders in de centrale opvang (Bron: COA; peildatum 1 juli i 2019 en 2020)*

Het asielproces brengt verplaatsingen met zich mee voor de betrokken vreemdelingen. Verhuizingen vinden plaats, bijvoorbeeld vanwege een volgende stap in het asielproces, het sluiten van een locatie of op eigen verzoek van de vreemdeling. Met ingang van deze RVK is de rapportagesystematiek van verhuizingen van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) herijkt. Door deze herijking is geen vergelijking mogelijk met voorgaande publicaties. In een brief aan de Kamer, dd. 2 juli 2020[12] staan de wijzigingen beschreven. In aanvulling daarop is relevant dat verhuisbewegingen binnen 30 dagen na aankomst op een locatie niet worden meegeteld. Wanneer een kind korter dan deze termijn op de locatie heeft gewoond, dan is in de meeste gevallen van plaatsing op een school geen sprake geweest.

Verhuisbewegingen van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin en van amv

In onderstaande tabel worden de verhuisbewegingen per half kalenderjaar weergegeven van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin en van amv.

[12] Kamerstukken II 2019/2020 30 573, nr. 181

	Kinderen				amv			
	1e helft 2019		1e helft 2020		1e helft 2019		1e helft 2020	
	Aantal verhuis-bewegingen	Gemid-deld	Aantal verhuis-bewegingen	Gemid-deld	Aantal verhuis-bewegingen	Gemid-deld	Aantal verhuis-bewegingen	Gemid-deld
Doorstroom[13]	510	1,05	510	1,02	150	1,03	60	1,03
Eigen verzoek bewoner	10	1,00	10	1,00	<5	1,00	<5	1,00
Onderlinge overplaatsing	670	1,12	610	1,10	80	1,05	40	1,02
Sluiten Centrum	0	-	60	1,00	0	-	<5	1,00
Veiligheid	<5	1,00	10	1,00	<5	1,00	<5	1,00
Totaal	**1.200**	**1,10**	**1.200**	**1,15**	**240**	**1,10**	**110**	**1,06**

Tabel 3.13 *Totaal aantal verhuisbewegingen per rapportageperiode en het gemiddeld aantal verhuisbewegingen per rapportageperiode van minderjarige kinderen die onderdeel zijn van een gezin en van amv (Bron: COA)*

De categorie 'Veiligheid' betekent in dit geval een overplaatsing om de veiligheid op locatie te borgen, bijvoorbeeld bij een calamiteit of een overlastgevende situatie. Het COA heeft op basis van de Rva (Regeling verstrekking asielzoekers) de bevoegdheid om vreemdelingen door en over te plaatsen.
Onder de categorie 'Doorstroom' vallen verhuizingen als gevolg van processtappen in het asielproces, zoals verplaatsingen naar de procesopvanglocatie (pol) en van de pol naar een asielzoekerscentrum.
In onderstaande tabel staat het totaal aantal verhuizingbewegingen van minderjarige kinderen die onderdeel van een gezin zijn en amv die in betreffend kalenderjaar zijn uitgestroomd. Dit geeft een beeld van het totaal aantal verhuisbewegingen van een kind gedurende het verblijf bij het COA.

	Kinderen die onderdeel zijn van een gezin				amv			
	1e helft 2019		1e helft 2020		1e helft 2019		1e helft 2020	
Verhuis-bewegingen	Aantal kinderen	Door-looptijd	Aantal kinderen	Door-looptijd	Aantal kinderen	Door-looptijd	Aantal kinderen	Door-looptijd
1	530	14	360	23	110	9	60	9
2	140	23	180	25	30	14	10	16
3	50	36	30	59	<5	9	<5	16
4	20	51	10	56	0		0	
5	10	39	10	79	0		0	
6	<5	43	<5	54	0		0	
7	0	-	0	-	0		0	
8	<5	39	0	-	0		0	
Totaal	**750**	**19**	**590**	**27**	**140**	**10**	**70**	**10**

Tabel 3.14 *Totaal aantal verhuisbewegingen en gemiddelde verblijfsduur in maanden gesplitst naar jaar van uitstroom per rapportageperiode*[14] *(Bron: COA)*

[13] De categorie 'onderlinge overplaatsing' is hoger vanwege een "vervuiling": een fors aantal behoort eigenlijk tot de categorie 'Doorstroom'. Het is niet mogelijk om dit uit het systeem te herleiden en om te zetten. Vanaf mei 2020 is een verbetertraject gestart waardoor de registratie beter conform het proces verloopt.

[14] Voor deze tabel is data vanaf 2015 gebruikt. Door wijzigingen in de manier van registreren valt eerdere data niet te vergelijken. Het is onduidelijk welke impact deze beperking precies heeft op deze cijfers.

3.2.5 Asielinstroom in de Europese Unie van januari tot en met mei 2020[15]

Het Verenigd Koninkrijk is per 31-01-2020 uit de EU getreden en is niet meer opgenomen in deze tabel.
De 27 EU-lidstaten hebben in de periode januari-mei 2020 ruim 169.000 eerste asielaanvragen geregistreerd

In deze periode voert Duitsland (1) de lijst aan van de landen met het hoogste aantal asielaanvragen met een aandeel van 24,8%, gevolgd door Spanje (2) en Frankrijk (3).

De meest voorkomende herkomstnationaliteiten in de periode januari-mei 2020 voor de gehele EU zijn: Syrië (13%), Afghanistan (10%), Venezuela 8%, Colombia 8%, Irak 4%, Turkije 3%, Pakistan (3%), Nigeria (2%) en Somalië (2%).
In de periode januari-mei 2020 ontving Cyprus de meeste asielaanvragen per 1.000 inwoners (3,42), gevolgd door Griekenland (1,93) en Malta (1,46).
In dezelfde periode ontving Nederland 0,29 asielaanvragen per 1.000 inwoners.
Het EU-gemiddelde was 0,38. Nederland staat hiermee op de twaalfde plaats.

EU-lidstaat	Aantal asiel aanvragen	% asiel van het totaal	Aantal inwoners	Asielaanvragen per 1.000 inwoners
Duitsland	41.865	24,8%	83.166.711	0,50
Spanje	36.680	21,7%	47.329.981	0,77
Frankrijk	30.905	18,3%	67.098.824	0,46
Griekenland	20.690	12,2%	10.709.739	1,93
Italië	7.850	4,6%	60.244.639	0,13
Zweden	6.385	3,8%	10.327.589	0,62
België	5.140	3,0%	11.549.888	0,45
Nederland	5.090	3,0%	17.407.585	0,29
Oostenrijk	3.925	2,3%	8.901.064	0,44
Cyprus	3.035	1,8%	888.005	3,42
Roemenië	1.175	0,7%	19.317.984	0,06
Slovenië	950	0,6%	2.095.861	0,45
Ierland	765	0,5%	4.963.839	0,15
Malta	750	0,4%	514.564	1,46
Finland	630	0,4%	5.525.292	0,11
Polen	610	0,4%	37.958.138	0,02
Denemarken	540	0,3%	5.822.763	0,09
Luxemburg	455	0,3%	626.108	0,73
Portugal	450	0,3%	10.295.909	0,04
Kroatië	440	0,3%	4.058.165	0,11
Bulgarije	270	0,2%	6.951.482	0,04
Tsjechië	250	0,1%	10.693.939	0,02
Hongarije	65	0,0%	9.769.526	0,01
Slowakije	65	0,0%	5.457.873	0,01
Litouwen	55	0,0%	2.794.090	0,02
Letland	45	0,0%	1.907.675	0,02
Estland	15	0,0%	1.328.976	0,01
Totaal	**169.095**	**100%**	**447.706.209**	**0,38**

Tabel 3.14 *Totaal aantal door derdelanders ingediende asielaanvragen in de EU (januari 2020 tot en met juni 2020) (Bron: Eurostat 1/07/2020)*

[15] Nog niet alle lidstaten hadden op de peildatum de cijfers tot en met juni 2020 beschikbaar.

4
Geweigerd aan de grens

4.1 Wat gebeurt er met toegangsgeweigerden?

Personen die het Schengengebied via Nederland willen in- of uitreizen passeren een grensdoorlaatpost en ondergaan een persoonscontrole om vast te stellen of zij aan de toegangsvoorwaarden voldoen zoals vastgesteld in de Schengengrenscode.
Deze grenscontrole wordt uitgevoerd door de KMar of, in het havengebied Rotterdam, door de Zeehavenpolitie (ZHP).
Naast het uitvoeren van persoonscontroles op de doorlaatposten bewaken de KMar en de ZHP het gehele Schengen-buitengrensgebied, dat bestaat uit de maritieme kuststrook, haventerreinen en luchthavens, teneinde illegale grensoverschrijding en criminaliteit buiten de doorlaatposten te voorkomen en te bestrijden. Als een persoon de toegang wordt geweigerd, heeft hij in beginsel de verplichting direct terug te keren naar het land van vertrek, het land van herkomst of een ander land waar de toegang is gewaarborgd.

De groep toegangsgeweigerden valt uiteen in de volgende categorieën:

- Vreemdelingen die direct na weigering terugreizen op een claim bij de aanvoerende luchtvaartmaatschappij of rederij.
- Vreemdelingen die terugkeren na afhandeling van een strafrechttraject. Indien sprake is van een straf van langer dan vier maanden, dan draagt de KMar de zaak over aan de DT&V.
- Vreemdelingen die direct na aankomst aan de buitengrens te kennen geven een asielaanvraag in te willen dienen. De KMar/ZHP draagt hun zaak over aan de IND. Als na de grensprocedure nog nader onderzoek nodig is, worden zij toegelaten tot het grondgebied. Voor gezinnen met minderjarige kinderen, die te kennen geven een asielaanvraag in te dienen geldt een aparte werkwijze. Zij krijgen aan de grens een gezinsscreening. Indien uit de gezinscreening blijkt dat er geen sprake is van een ongeloofwaardige familieband, dan wel van vermoedens van kindersmokkel, mensenhandel of signalen van schending van de openbare orde, worden zij toegelaten tot het grondgebied en doorverwezen naar het aanmeldcentrum in Ter Apel om de asielprocedure te doorlopen. In geval van (een vermoeden van) mensenhandel worden de gestelde ouders in grensdetentie geplaatst en worden de minderjarige kinderen onder voogdij geplaatst. Alleenstaande minderjarige asielzoekers worden nooit in grensdetentie geplaatst.
- Vreemdelingen voor wie directe terugkeer niet mogelijk is en die geen asielkaanvraag doen. De KMar/ZHP draagt hun zaak over aan de DT&V. De KMar en de DT&V hebben specifieke afspraken gemaakt over, onder andere, vreemdelingen zonder geldige reispapieren, vreemdelingen met medische problematiek of alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) (deze categorie is niet opgenomen in tabel 4.1).

4.2 Kerncijfers

	Instroom	Afhandeling	
	Toegangsgeweigerden	Direct terug	Asielaanvraag
2019-1	1.700	1.310	390
2020-1	1.150	870	280
% verschil	↓32%	↓34%	↓28%

Tabel 4.1 *Aantallen in- en uitstroom, uitgesplitst naar soort afhandeling (Bron: KMar/ZHP)*

Het aantal toegangsgeweigerden daalde met 32% in vergelijking met de eerste zes manden van 2019. Ook hier ligt de oorzaak in de Corona maatregelen. Het aantal personen dat direct is teruggestuurd is direct gerelateerd aan het aantal toegangsgeweigerden. Een toegangsgeweigerde wordt in principe direct teruggestuurd naar het land van herkomst, tenzij asiel wordt aangevraagd. Het aantal toegangsgeweigerden dat een asielaanvraag indient is tevens gedaald.

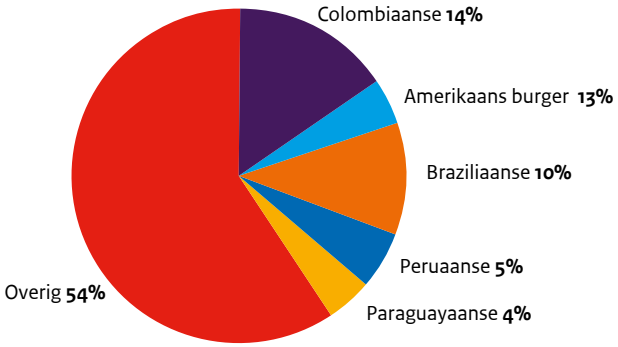

Figuur 4.1 *Top-5 nationaliteiten toegangsgeweigerden 2020 (exclusief personen die asiel aanvragen) (Bron: KMar/ZHP)*

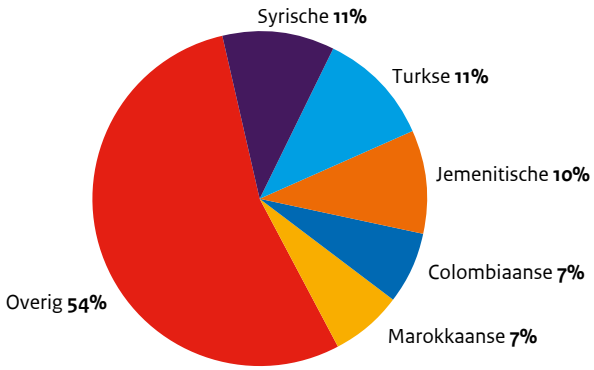

Figuur 4.2 *Top-5 nationaliteiten asielaanvragen na toegangsweigering 2020 (Bron: KMar/ZHP)*

Figuur 4.1 geeft de top-5 nationaliteiten weer voor de categorie 'reguliere weigering'. Dit zijn alle geweigerde vreemdelingen, uitgezonderd die vreemdelingen die direct aansluitend asiel aanvragen. Van deze laatste groep is in figuur 4.2 de top-5 nationaliteiten gegeven.

5
Toezicht op legaal verblijf

5.1 Hoe verloopt het proces van toezicht tot vertrek?

De politie en de KMar voeren toezichtstaken uit in het kader van het bestrijden van illegaliteit in de vorm van binnenlands toezicht. Dit betreft ook (mobiel) toezicht nabij de binnengrenzen en (mobiel) toezicht op de haventerreinen. Binnenlands vreemdelingen-toezicht is bedoeld om (on)rechtmatigheid van een verblijf vast te stellen. Hiertoe kunnen personen worden staande gehouden en kan een identiteitsonderzoek worden verricht.
Als een persoon onrechtmatig in Nederland verblijft, moet hij vertrekken. Dat kan direct na het vaststellen van het onrechtmatig verblijf, maar vreemdelingen kunnen ook een toezichts-maatregel opgelegd krijgen. De politie en de KMar dragen de dossiers over aan de DT&V. In het uiterste geval kan de vreemdeling in bewaring gesteld worden. DJI draagt zorg voor de personen in vreemdelingenbewaring en de DT&V regisseert het vertrek uit Nederland.
De vreemdelingen in bewaring kunnen beroep aantekenen bij de rechtbank tegen hun inbewaringstelling en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Tevens kan beroep ingesteld worden bij de rechtbank tegen de voortduring van de bewaring en de eventuele verlenging van de bewaring.

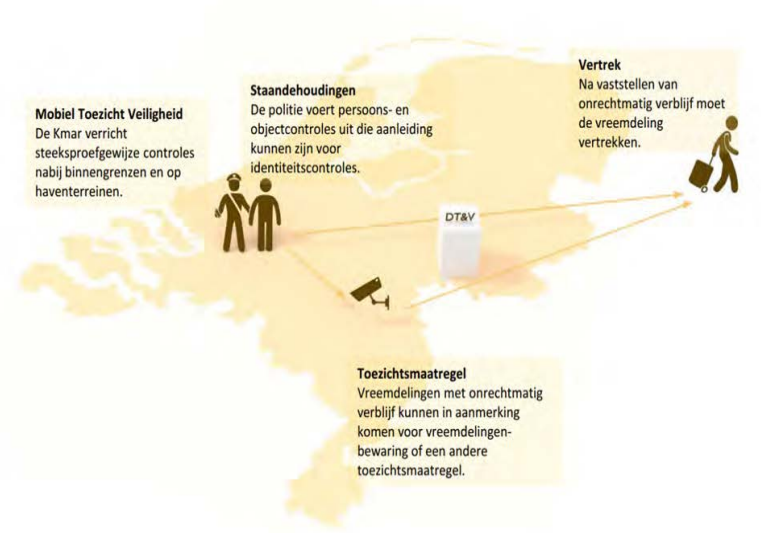

5.2 Kerncijfers

5.2.1 Mobiel Toezicht Veiligheid KMar

De KMar controleert steekproefsgewijs personen nabij de binnengrenzen van het Schengengebied, op basis van informatie of ervaringsgegevens, (Mobiel Toezicht Veiligheid of MTV). Het aantal uitgevoerde controles is toegenomen ten opzichte van de eerste helft van 2019.

	Aantal persoonscontroles	Aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf
2019-1	66.340	330
2020-1	74.000	220
% verschil	↑12%	↓36%

Tabel 5.1 *Persoonscontroles in het kader van Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) (Bron: KMar)*

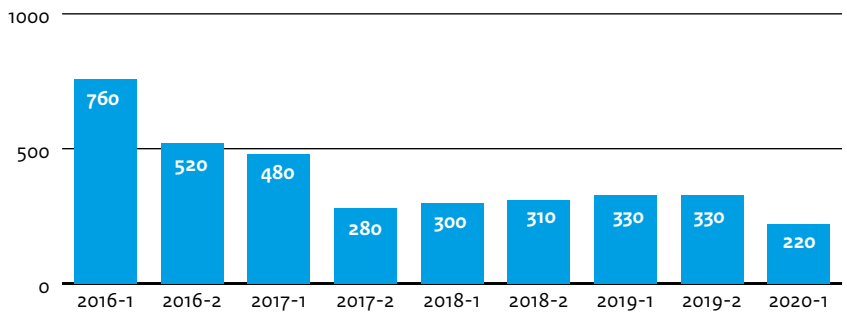

Figuur 5.1 *Aantal aangetroffen personen zonder rechtmatig verblijf in het kader van MTV (bron: KMar)*

Vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf die de KMar in het kader van MTV aantreft krijgen toezichtsmaatregelen opgelegd. Van de toezichtsmaatregelen is vreemdelingenbewaring het uiterste middel; lichtere maatregelen worden indien mogelijk opgelegd. Daar waar mogelijk reizen vreemdelingen onder toezicht terug naar Duitsland of België.

	Niet aantoonbaar vertrek (aanzegging tot vertrek na MTV)	Aantoonbaar gedwongen vertrek
2019-1	50	100
2020-1	40	80
% verschil	↓20%	↓20%

Tabel 5.2 *Vertrek na aantreffen zonder rechtmatig verblijf in het kader van MTV (Bron: KMar)*

5.2.2 Binnenlands vreemdelingentoezicht

De politie houdt toezicht door onder andere het uitvoeren van persoons- en objectgerichte controles. Voor deze controles geldt de volgende prioritering:

- Criminele vreemdelingen (al dan niet onrechtmatig in Nederland);
- Vreemdelingen die de openbare orde verstoren of anderszins overlast veroorzaken;
- Uitgeprocedeerde en/of onrechtmatig verblijvende vreemdelingen die geen overlast veroorzaken en/of crimineel zijn.

De persoons- en objectgerichte controles kunnen onder andere aanleiding geven om een identiteitsonderzoek uit te voeren. De politie kan naar aanleiding daarvan de vreemdeling een toezichtmaatregel opleggen ter fine van zijn of haar vertrek, indien na een identiteitsonderzoek blijkt dat een vreemdeling geen rechtmatig verblijf in Nederland heeft, of dat de identiteit en/of nationaliteit van de vreemdeling nog niet vastgesteld kan worden.

	Aantal objectgerichte controles	Aantal persoonsgerichte controles	% personen aangetroffen bij persoonscontroles
2019-1	670	2.130	22%
2020-1	210	950	36%
% verschil	↓68%	↓55%	↑13%

Tabel 5.3 *Objectgerichte controles, persoonsgerichte controles door de Afdeling Vreemdelingen, Identiteit en Mensenhandel (AVIM) en % personen aangetroffen bij persoonscontroles (Bron: NP)*

De politie legt toezichtsmaatregelen op aan vreemdelingen die onrechtmatig in Nederland verblijven. Van de toezichtsmaatregelen is vreemdelingenbewaring het ultimum remedium. Indien mogelijk worden lichtere maatregelen opgelegd.

Een belangrijke indicator voor de opbrengst van het vreemdelingentoezicht is onder andere het aantal van daaruit gestarte terugkeertrajecten. De politie registreerde in de eerste helft van 2020 onderstaande resultaten.

- 770 overdrachtsdossiers aan de DT&V als gevolg van maatregelen van bewaring of vanwege strafrechtelijke detentie (VRIS);
- 100 periodieke meldplichten met een overdrachtsdossier aan DT&V;
- <5 overdrachtsdossiers aan DT&V zonder meldplicht;[16]
- 280 terugkeerbesluiten zonder overdrachtsdossier aan DT&V;[17]
- 150 bevelen terugkeerstaat EU-lidstaat.[18]

[16] Hieronder vallen bijvoorbeeld gezinnen met schoolgaande kinderen en vaste verblijfplaats die de politie in beeld heeft. Door de overdracht aan DT&V kunnen vertrekgesprekken worden gestart. Indien betrokkenen zich onttrekken aan vertrekgesprekken dan kan alsnog een meldplicht worden opgelegd.

[17] Dit zijn personen die in het bezit zijn van reisdocumenten en vrijwillig kunnen terugkeren. Deze categorie omvat zowel aantoonbaar vertrek (via de luchthaven) als niet-aantoonbaar vertrek (via de oostelijke en zuidelijke landsgrenzen), in de cijfers van de politie is daarin geen onderscheid te zien.

[18] Dit betreffen vreemdelingen met een verblijfsrecht in een andere EU lidstaat die geen rechtmatig verblijf (meer) hebben in Nederland.

6
Vertrek

6.1 Vertrek in beeld

Wanneer een vreemdeling geen rechtmatig verblijf in Nederland (meer) heeft, is vertrek de volgende stap. In het vertrekproces komen toegang, toezicht, en toelating (regulier en asiel) samen.
Onder 'vertrek' verstaat de migratieketen de volgende twee vertrekcategorieën:

1. *Aantoonbaar vertrek:* de vreemdeling is daadwerkelijk uit Nederland vertrokken.
2. *Niet aantoonbaar vertrek:* er is geen officiële registratie vanuit de ketenpartners mogelijk om te bevestigen dat de vreemdeling Nederland ook daadwerkelijk heeft verlaten.

Onder Aantoonbaar vertrek vallen zowel zelfstandig vertrek onder toezicht als gedwongen vertrek.

- *Zelfstandig vertrek onder toezicht:* is het zelfstandig ondersteund vertrek van een vreemdeling uit Nederland, al dan niet vanuit de alternatieve toezichtmaatregelen of vreemdelingen- bewaring.
- *Gedwongen vertrek* is het vertrek van niet (meer) rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen met behulp van de sterke arm.

Onder Niet aantoonbaar vertrek valt zelfstandig vertrek zonder toezicht.

- *Zelfstandig vertrek zonder toezicht*: de vreemdeling is niet meer aanwezig op het laatst bekende adres, maar het daadwerkelijke vertrek is niet aantoonbaar. Gedacht kan worden aan een vreemdeling die zich niet meer beschikbaar houdt voor de meldplicht, een vreemdeling waarvan bij een adrescontrole blijkt dat hij of zij daar niet meer verblijft of een vreemdeling die een aanzegging heeft gehad Nederland te verlaten.

Vreemdelingen die uit Nederland vertrekken, vertrekken bij voorkeur naar het land van herkomst. Vertrek kan ook plaatsvinden naar een derde land waar de toegang is gewaarborgd. Dit kan een andere EU-lidstaat zijn, bijvoorbeeld bij vertrek in het kader van de Dublin-verordening.

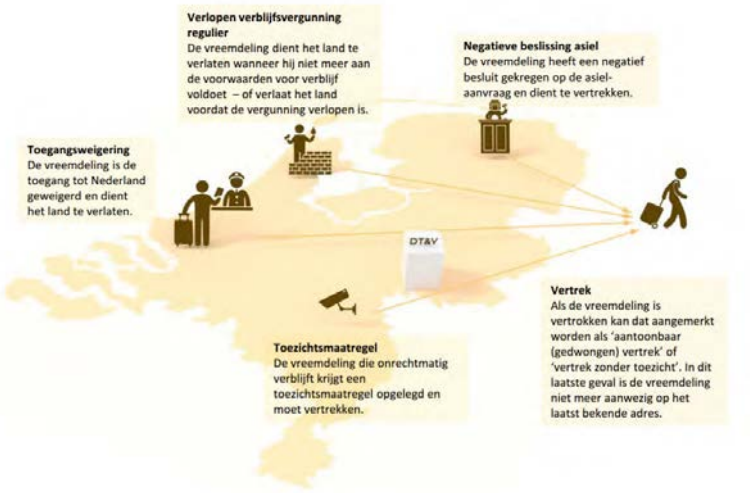

6.2 Kerncijfers

6.2.1 Ketenbreed vertrek

Het ketenbrede vertrek betreft het totaal aantal geregistreerde vreemdelingen dat is vertrokken. De vertrekcijfers bestaan onder meer uit het aantal zaken van vreemdelingen die uit de werkvoorraad van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) stromen, vreemdelingen die met hulp van IOM vertrekken en vreemdelingen die Nederland direct verlaten na een toegangsweigering aan de grens of in het kader van vreemdelingentoezicht.

	Vertrek totaal	Aantoonbaar		Zelfstandig zonder toezicht
		Gedwongen	Zelfstandig	
2019-1	12.780	3.170	2.630	6.990
2020-1	8.630	1.750	1.990	4.890
% verschil	↓33%	↓45%	↓24%	↓30%

Tabel 6.1 *Overzicht ketenbreed vertrek naar categorie (Bron: KMI+, peildata: 1 januari 2020 en 1 januari 2020)*

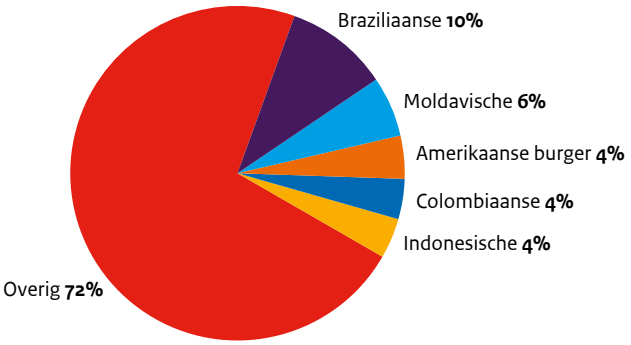

Figuur 6.1 *Top-5 nationaliteiten ketenbreed aantoonbaar vertrek (Bron: Ministerie van Justitie en Veiligheid, peildatum 1 juli 2020)*

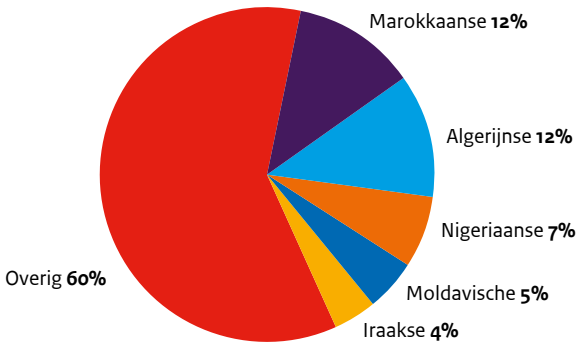

Figuur 6.2 *Top-5 nationaliteiten ketenbreed zelfstandig vertrek zonder toezicht (Bron: Ministerie van Justitie en Veiligheid, peildatum 1 juli 2020)*

De verhouding tussen aantoonbaar vertrek en zelfstandig vertrek zonder toezicht was in 2020 43% aantoonbaar vertrek tegenover 57% zelfstandig vertrek zonder toezicht.

6.2.2 Vertrekcijfers DT&V

De DT&V is verantwoordelijk voor zelfstandig en gedwongen vertrek van vreemdelingen die niet in Nederland mogen blijven. De IND, politie en de Kmar voorzien de DT&V van overdrachtsdossiers ten behoeve van het vertrekproces.

	Instroom Totaal	Waaronder zaken van KMar	Waaronder zaken van politie	Waaronder zaken van IND
2019-1	10.600	610	1.550	7.380
2020-1	7.760	320	1.080	5.380
% verschil	↓27%	↓48%	↓30%	↓27%

Tabel 6.2 *Instroom DT&V (Bron: DT&V)*

De instroom in het vertrekproces is ten opzichte van 2019 gedaald met circa 27%.

			2019-1	2020-1	% verschil
Aantoonbaar vertrek	**Gedwongen**	Land van herkomst	590	350	↓41%
		Onder Dublin verordening	650	280	↓57%
		Andere landen	100	70	↓27%
		Totaal	**1.340**	**700**	**↓47%**
	Zelfstandig	Land van herkomst	1.750	980	↓44%
		Onder Dublin verordening	560	280	↓50%
		Andere landen	100	40	↓59%
		Totaal	**2.410**	**1.300**	**↓46%**
Niet- aan-toonbaar vertrek	**Zelfstandig zonder toezicht**	Waarvan op enig moment sprake van Dublin Claim	2.030	1.110	↓45%
		Totaal	**4.830**	**3.270**	**↓32%**
Uitstroom zonder vertrek		Vergunning	890	290	↓67%
		Procedurele/administratieve uitstroom	1.670	1.110	↓33%
		Totaal	**2.560**	**1.400**	**↓45%**
Totaal			11.140	6.670	↓40%

Tabel 6.3 *Uitstroom vertrekzaken DT&V (Bron: DT&V)*

Het totaal aantal vertrekzaken is 40% lager dan in de vorige rapportageperiode. Binnen de categorie aantoonbaar vertrek is zowel het gedwongen vertrek (47%) als het zelfstandig vertrek (46%) gedaald.

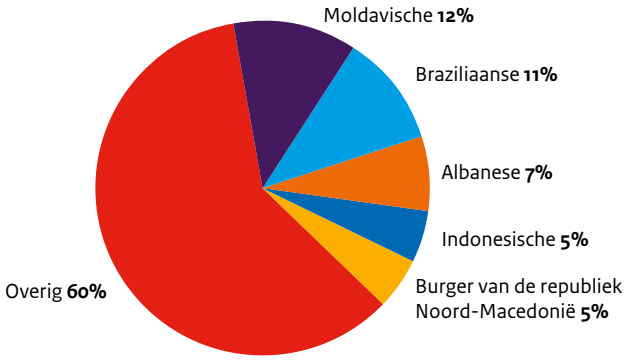

Figuur 6.3 *Top-5 nationaliteiten DT&V aantoonbaar vertrek naar land van herkomst (Bron: DT&V, peildatum 1 juli 2020)*

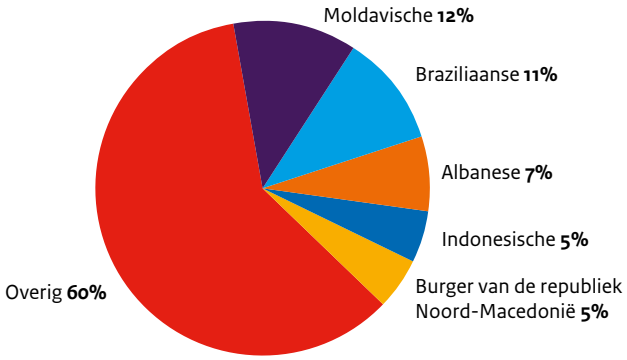

Figuur 6.4 *Top-5 nationaliteiten DT&V zelfstandig vertrek zonder toezicht (Bron: DT&V, peildatum 1 jul 2020)*

6.2.3 Zelfstandig aantoonbaar vertrek met behulp van IOM

Onder andere de DT&V wijst vreemdelingen op de mogelijkheid tot vrijwillig vertrek, gefaciliteerd door IOM en op de herintegratieondersteuning die IOM of NGO's kunnen bieden. Het overgrote deel van het zelfstandig vertrek uit Nederland van de DT&V betreft vrijwillig vertrek met behulp van IOM en/of NGO's. IOM biedt, naast het faciliteren van vrijwillig vertrek, aan vreemdelingen uit bepaalde landenherintegratieondersteuning en extra ondersteuning aan kwetsbare vreemdelingen, zoals aan migranten met gezondheidsproblemen, slachtoffers van mensenhandel en niet-begeleide minderjarigen.

In de eerste helft van 2020 heeft IOM aan 1.640 vreemdelingen informatie verstrekt over de ondersteuning bij vrijwillig vertrek. Het aantal nieuwe aanvragen bij IOM in de eerste helft van 2020 betrof 1.260, tegenover 2.360 aanvragen en 1.640 vertrokken personen in dezelfde periode in 2019. De daling is te verklaren door de sterk beperkte vlucht- en transit mogelijkheden vanaf halverwege maart toen de maatregelen rondom Covid-19 effect kregen. Van het totaal aantal vreemdelingen dat vertrok, had 57% een asielachtergrond, 6% een reguliere verblijfsachtergrond en 37% een illegale verblijfsachtergrond. In de top vijf bestemmingslanden in het IOM-vertrek van de eerste helft van 2020 is Moldavië het sterkst vertegenwoordigd, gevolgd door Brazilië, Indonesië, Georgië en Albanië.

	Nieuwe aanvragen	Aantal personen vertrokken	Waaronder aantal vertrokken (ex-) asielzoekers
2019-1	2.310	1.640	1.180
2020-1	1.260	860	490
% verschil	↓46%	↓47%	↓58%

Tabel 6.4 *Instroom en uitstroom vertrekzaken IOM (Bron: IOM)*

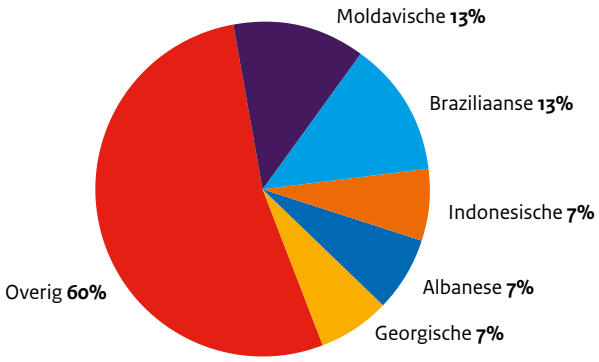

Figuur 6.5 *Top-5 nationaliteiten zelfstandig vertrek met behulp van IOM 2020 (Bron: IOM)*

6.2.4 Vreemdelingenbewaring

Vrijheidsontneming vindt plaats op basis van artikel 6 Vw2000 bij toegangsweigering van een vreemdeling aan de grens (grensdetentie), of op basis van artikel 59a Vw2000 (Dublin) of artikel 59b Vw2000 (asielzoekers), indien een vreemdeling in Nederland wordt aangetroffen zonder rechtmatig verblijf. De groep die op grond van artikel 59 Vw 2000 in bewaring wordt gesteld, is het grootst.

	Instroom vreemdelingen-bewaring	Aandeel Inbewaringstelling na ID-onderzoeken NP	Aandeel Inbewaringstelling na MTV-controle	Instroom AMV's
2019-1	1.840	1.060	180	10
2020-1	990	600	100	<5
% verschil	↓46%	↓44%	↓44%	↓91%

Tabel 6.5 *Instroom vreemdelingenbewaring (Bron: DJI/NP/KMar)*

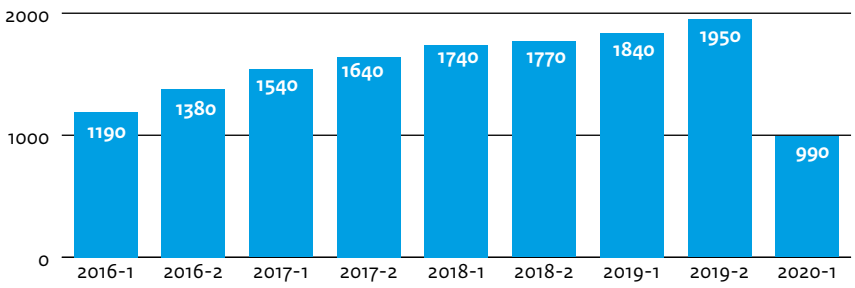

Figuur 6.6 *Instroom vreemdelingenbewaring per jaar 2016-2020-1 (Bron: DJI)*

Deze rapportageperiode is de instroom in vreemdelingenbewaring als gevolg van maatregelen om besmetting met corona te voorkomen, sterk gedaald ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.[19] De top 3 landen van waaruit vreemdelingen instromen in vreemde lingenbewaring zijn Marokko (14%), Albanië (13%) en Algerije (8%).

	Uitstroom vreemdelingen bewaring	Bezetting op peildatum
2019-1	1.810	400
2020-1	1.190	240
% verschil	↓34%	↓39%

Tabel 6.6 *Uitstroom en bezetting vreemdelingenbewaring op peildata 1 juli 2019 en 1 juli 2020 (Bron: DJI)*

	Uitstroom Bewaring o.b.v. artikel 59	Uitstroom Bewaring o.b.v. artikel 6
< 3 maanden	820	70
3-6 maanden	250	<5
> 6 maanden	50	0

Tabel 6.7 *Het aantal uitgestroomde vreemdelingen uit bewaring, uitgesplitst naar bewaringsduur in de eerste helft van 2020 (Bron: DJI)*

6.2.5 Onderdak

De vrijheidsbeperkende locatie (VBL) is een onderdaklocatie waar met vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf (op grond van een vrijheidsbeperkende maatregel) gewerkt kan worden aan vertrek. Voor (vertrekplichtige) gezinnen met minderjarige kinderen geldt dat zij in een gezinslocatie (GL) geplaatst kunnen worden totdat het vertrek is geëffectueerd, dan wel het jongste kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

	2019-1	2020-1	% verschil
Gezinslocaties	1.100	990	9%↓%
Vrijheidsbeperkende locatie	220	230	4%↑%

Tabel 6.8 *Aantal personen in gezinslocaties en vrijheidsbeperkende locatie per 1 juli 2019 en 1 juli 2020 (Bron: COA)*

[19] Kamerstukken II 2019/20, 24 587 nrs. 763 en 765 nr. 768 en de brief van 26 juni 2020, Kamerstukken II, 24 587;25 295, nr. 780

6.2.6 Identiteitsvaststelling en (vervangende) reisdocumenten

Om te kunnen terugkeren dienen vreemdelingen over een geldig reisdocument te beschikken. Vreemdelingen die niet meer beschikken over de juiste documenten kunnen (vervangende) reisdocumenten aanvragen bij hun diplomatieke vertegenwoordiging.

Als vreemdelingen zonder juiste (reis)documenten niet bereid zijn zelfstandig te vertrekken, dan probeert de DT&V deze documenten bij het vermoedelijke herkomstland te verkrijgen. Dit zogenaamde 'laissez-passer proces' begint met een verzoek de nationaliteit van een vermeende onderdaan vast te stellen. Bij landen waarmee een Terug- en Overnameovereenkomst (T&O) is gesloten wordt een terug- en overnameverzoek ingediend. Dit wordt het T&O-proces genoemd.

In tabel 6.9 staat het aantal door de Nederlandse overheid aan buitenlandse autoriteiten verzonden verzoeken om de nationaliteit van een vermeende onderdaan vast te stellen, met daarbij de uitkomsten. In tabel 6.10 staat het aantal verzoeken op grond van een T&O weergegeven, met daarbij eveneens de uitkomsten.

LP-proces		2019-1	2020-1	% verschil
Verzoeken		1280	650	↓49%
Antwoorden[20]	**Positief**	290	140	↓21%
	Negatief	70	40	↓52%
	Aanvraag ingetrokken door DT&V	790	540	↓44%
	Totaal Antwoorden	1150	710	↓38%
Ontvangen (vervangende) reisdocumenten		120	50	↓58%
Totaal uitstaande verzoeken		2160	1700	

Tabel 6.9 *Aantallen LP aanvragen en antwoorden (Bron:DT&V).*

T&O-proces		2019-1	2020-1	% verschil
Verzoeken om terug- en overname		630	440	↓30%
Antwoorden	**Positief**	540	390	↓28%
	Negatief	30	30	↓0%
	Verzoek ingetrokken	30	50	↑22%
	Totaal Antwoorden	600	470	↓22%
Ontvangen (vervangende) reisdocumenten		120	90	↓25%
Totaal uitstaande verzoeken		480	420	

Tabel 6.10 *Aantallen verzoeken op grond van T&O overeenkomsten en antwoorden (Bron: DT&V).*

[20] De in de rapportageperiode ontvangen antwoorden kunnen ook betrekking hebben op verzoeken die eerder zijn ingediend. Ditzelfde geldt voor ontvangen vaststellingen en reisdocumenten.

Een verzoek de nationaliteit vast te stellen heeft net als een terug- en overnameverzoek drie mogelijke uitkomsten: positief antwoord, negatief antwoord of verzoek ingetrokken. Een positief antwoord betekent dat het herkomstland de nationaliteit van de vreemdeling heeft bevestigd. In de regel betekent dit dat het herkomstland zich ook bereid verklaart een laissez-passer (LP) te verstrekken. De DT&V vraagt het herkomstland pas bij een geplande vlucht daadwerkelijk een LP te verstrekken. Onder meer opvolgende verblijfsrechtelijke procedures en tussentijds vertrek met onbekende bestemming maken dat niet alle positieve antwoorden resulteren in daadwerkelijke afgifte van een LP.

Een negatief antwoord betekent dat het herkomstland heeft vastgesteld dat de vreemdeling geen onderdaan is of dat de nationaliteit op basis van de verstrekte informatie niet kan worden vastgesteld. Een verzoek wordt door de DT&V ingetrokken wanneer een herkomstland geruime tijd niet reageert of wanneer er sprake is van een andere reden het verzoek in te trekken, bijvoorbeeld wanneer alsnog een verblijfsvergunning wordt toegekend.

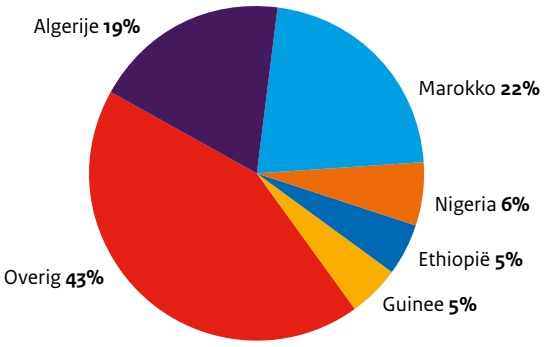

Figuur 6.7 *Top-5 landen ingediende LP aanvragen (Bron: DT&V, peildatum 1 juli 2020)*

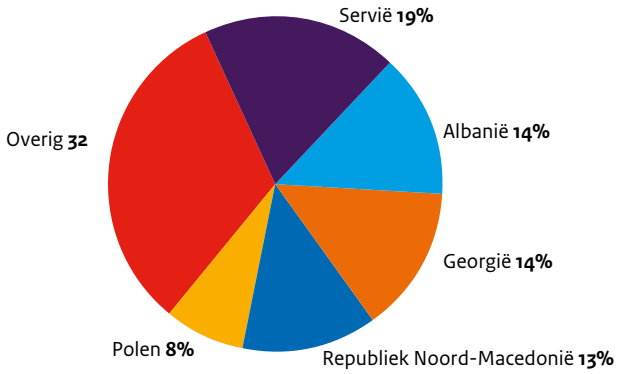

Figuur 6.8 *Top-5 landen T&O verzoeken (Bron: DT&V, peildatum 1juli 2020)*

6.3 Vreemdelingen in de Strafrechtketen (VRIS)

De ketenprocesbeschrijving VRIS beschrijft de werkafspraken die tussen de verschillende betrokken partijen gemaakt zijn met het oog op de afstemming tussen de migratie- en de strafrechtketen. Het protocol wordt gehanteerd bij vreemdelingen die in Nederland worden verdacht van het plegen van een misdrijf en/of hiervoor zijn veroordeeld. De DT&V is onder andere belast met het vertrek van vreemdelingen die conform dit protocol aan de DT&V zijn overgedragen. Uitgangspunt is dat deze vreemdelingen, na het uitzitten van hun straf Nederland aantoonbaar verlaten, bij voorkeur vertrekkend uit de strafrechtelijke detentie. Indien dit meer tijd vergt dan kan de vreemdeling aansluitend in vreemdelingenbewaring worden gesteld aan het einde van zijn voorarrest of gevangenisstraf. Onderstaande tabel betreft het totale aantal vertrokken vreemdelingen die onder het VRIS protocol vallen.

	Vertrek totaal	Waaronder aantoonbaar		Waaronder zelfstandig zonder toezicht	Vergunning verleend	Overige uitstroom[21]
		Gedwongen	Zelfstandig			
2019-1	620	450	50	120	10	90
2020-1	490	270	30	190	0	90
% verschil	↓21%	↓40%	↓40%	↑58%	↓100%	0%

Tabel 6.11 *Aantal vertrokken VRIS-ers (Bron: DT&V)*

[21] Overige uitstroom is een verzamelterm voor personen die uit de werkvoorraad van de DT&V stromen omdat zij bijvoorbeeld tijdelijk rechtmatig verblijf hebben, in strafrechtelijk kader worden uitgeleverd of overgeleverd of in het belang van strafrechtelijk onderzoek (tijdelijk) Nederland niet mogen verlaten.

Bijlage 1 Afkortingenlijst

AA	Algemene Asielprocedure
ACZ	Asielzoekerscentrum
AMV	Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling
AVIM	Afdeling Vreemdelingen, Identiteit en Mensenhandel
BZ	Buitenlandse Zaken
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CO	Centrale Opvang
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
DGVz	Directeur-generaal Vreemdelingenzaken
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek
EHRM	Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EU	Europese Unie
GCA	Gezondheidscentrum Asielzoekers
GGV	Gesloten Gezinsvoorziening
GL	Gezinslocatie
HOvJ	Hulpofficier van Justitie
HRT	Herintegratie Regeling Terugkeer
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	Internationale Organisatie voor Migratie
JJI	Justitiële Jeugdinrichting
KMar	Koninklijke Marechaussee
KMI	Ketenmanagementinformatie
MoMi	Modern Migratiebeleid
MTV	Mobiel Toezicht Veiligheid
MVV	Machtiging voorlopig verblijf
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
REAN	Return and Emigration of Aliens from the Netherlands
Rvdr	Raad voor de rechtspraak
RvS	Raad van State (de Afdeling)
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TEV	Toegang en Verblijf
TWV	Tewerkstellingsvergunning
TK	Tweede Kamer
UC	Uitzetcentra
VA	Verlengde Asielprocedure
Vb2000	Vreemdelingenbesluit
2000 VBL	Vrijheidsbeperkende Locatie
Vovo	Voorlopige voorziening
VRIS	Vreemdelingen In de Strafrechtketen
VV2000	Voorschrift Vreemdelingen 2000
VVA	Verblijfsvergunning Asiel (Bepaalde en Onbepaalde tijd)
VVR	Verblijfsvergunning Regulier (Bepaalde en Onbepaalde tijd)
Vw2000	Vreemdelingenwet 2000
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
ZHP	Zeehavenpolitie

Dit is een publicatie van

Ministerie van Justitie en Veiligheid

November 2020 | 20401868